

An aerial photograph of a modern cable-stayed bridge with two tall, light-colored pylons. The bridge spans a wide, calm lake that reflects the sky and the surrounding forest. The sun is low on the horizon, creating a bright glow and long shadows. The background shows a dense forest of trees with some autumnal colors, and a small body of water in the distance.

HEINOLAN KAUPUNKI
ARVIOINTIKERTOMUS
2023

22.5.2024

SISÄLLYS

1	PUHEENJOHTAJAN KATSAUS	1
2	TARKASTUSLAUTAKUNTA	2
2.1	Tarkastuslautakunnan toiminta ja tehtävät	2
2.2	Tarkastuslautakunnan jäsenet	2
2.3	Työohjelman mukaiset tarkastuslautakunnan arviointitilaisuudet.....	3
3	ARVIOINTIKERTOMUS 2022	6
3.1	Vuoden 2022 arvioinnin havaintojen käsittely.....	6
4	TALOUS	10
4.1	Talouden toteuma 2023	10
4.1.1	Toimintakate	10
4.1.2	Verotulot ja valtionosuudet.....	11
4.1.3	Rahoitustuotot ja kulut	13
4.1.4	Vuosikate	13
4.1.5	Tilikauden tulos.....	14
4.1.6	Toiminnan ja investointien rahavirta.....	15
4.1.7	Lainat sekä vuokravastuut	16
4.1.8	Omavaraisuusaste ja suhteellinen velkaantuneisuus	17
4.1.9	Kassan riittävyys.....	18
5	INVESTOINNIT	19
5.1	Investointien toteutuminen	19
5.2	Tarkastuslautakunnan kannanotto talouden ja investointien kehittymiseen	20
6	VALTUUSTON ASETTAMAT TOIMINNALLISET TAVOITTEET	22
6.1	Valtuuston asettamien toiminnallisten vuositavoitteiden arviointi.....	22
6.1.1	Kaupunginhallituksen alainen toiminta	24
6.1.2	Elinvoimalautakunnan toimiala.....	27
6.1.3	Hyvinvointilautakunnan toimiala	31
6.1.4	Teknisen lautakunnan toimiala.....	37
6.1.5	Lupa- ja valvontalautakunnan toimiala	41
7	TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI VUOSITAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA 43	
8	STRATEGIAN TOTEUTUMINEN	45
9	KONSERNIYHTEISÖT	47
9.1	Konserniyhteisöjen tavoitteiden toteutumisen arviointi	47

10	HENKILÖSTÖ.....	49
10.1	Henkilöstömäärä ja palkkakustannukset	49
10.2	Vaihtuvuus ja henkilöstön ikärakenne	50
10.3	Rekrytointi.....	50
10.4	Ammattitaitoinen henkilöstö	51
10.5	Työhyvinvointi	51
10.6	Muutokset ja tulevaisuuden näkymät	51
11	TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS VALTUUSTOLLE	53

1 PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2023 oli suuren muutoksen vuosi Heinolan kaupungin toiminnassa ja taloudessa. Hyvinvointialue otti hoitaakseen kaikki julkiset sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut. Muutoksen osana suuri osa kaupungin työntekijöistä siirtyi hyvinvointialueen palvelukseen. Samalla muutokset kohdistuivat myös merkittävästi tulo-rahoitukseen, verotulojen ja valtionosuuksien muuttuessa radikaalisti. Muutoksen kokoluokan vuoksi oli vuoden 2023 talousarvion laadinta hyvin haastava ja toteutuminen vaikeasti ennustettava. Hankalasta ennustettavuudesta huolimatta talousarvio toteutui positiivisena. Toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi pitkästä ajasta positiiviseksi ja lainakantaakin saatiin pienennettyä. Osaltaan hyvää tulosta selittää poikkeukselliset veroerät, joten, vaikka hyvästä tuloksesta kannatta nauttia, ei siihen tule tuudittautua.

Kesäkuussa valtuusto hyväksyi muutosohjelman. Muutosohjelman tavoitteena on uudistaa kokonaisvaltaisesti kaupungin toiminta- ja johtamismallia. Muutosohjelman toteutus keskittyy pääosin tuleville vuosille, mutta jo vuonna 2023 saatiin esimerkiksi organisaatiomuutos hyvin liikkeelle. Muutosohjelmasta ja sen tarpeellisuudesta on keskusteltu jo usean vuoden ajan ja hitaasti kypsyttelemällä valtuusto päätyi tekemään lähes yksimielisen päätöksen ohjelman eteenpäinviemisestä. Tämä antaa vahvan pohjan ohjelman toteuttamisen onnistumiselle.

Tilintarkastuksessa nousi esiin asioita, joihin osittain on kiinnitetty huomiota jo aiempina vuosina. Sopimushallinnan vastuut ja prosessikuvaukset, sekä sopimushallinnan järjestelmän toimivuus ovat asioita, joiden toimivuus tulisi varmistaa. Sama koskee avustusten hakua. Haetaanko kaikki haettavissa olevat avustukset? Myyntisaamisten hallinnassa on ollut suuria ongelmia. Ongelmat ovat aiheuttaneet kaupungille merkittäviä luottotappioita ja vaarantavat myös kaupunkilaisten oikeusturvan mahdollisen väärän laskutuksen muodossa. Edelleen tulisi myös harkita, onko sisäinen tarkastus riittävällä tasolla, vai tulisiko siihen ohjata lisää resursseja?

Kuten alussa kirjoitin, vuosi 2023 oli suuren muutoksen vuosi kaupungin toiminnassa ja taloudessa. Tulevaisuus näyttää siltä, että muutokset jatkuvat ja tärkeää on kaupungin valmistautuminen niihin. Muutosohjelma mahdollistaa organisaation muuttamisen tulevaisuuden tarpeita vastaavaksi ja ohjelman toteuttaminen valtuuston päätösten mukaisesti, on olennaisen tärkeää. Tuleva Te-uudistus ja sopeutuminen jo tapahtuneeseen hyvinvointialueuudistukseen, näkyy ja tulee näkyä kaupungissa ja kaupungin toiminnassa. Strategian päämäärien toteutuminen vaatii kykyä sopeutua muuttuvaan toimintaympäristöön ja tahtoa sitoutua tehtyihin päätöksiin.

Ville-Matti Kuusela

tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2 TARKASTUSLAUTAKUNTA

2.1 Tarkastuslautakunnan toiminta ja tehtävät

Tarkastuslautakunnan tehtävät on säädetty kuntalaissa (§ 121). Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle arvioinnin siitä, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet. Lisäksi tehtävä on arvioida, onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lisäksi tarkastuslautakunta arvioi talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja mahdollisen toimenpideohjelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää. Tarkastuslautakunta arvioi vuoden 2023 aikana myös kaupungin toimintojen resurssien riittävyttä ja toimialojen välistä yhteistyötä.

Arviointityönsä ohella tarkastuslautakunnalla on lakisääteinen velvoite vastata sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden valvonnasta ja ilmoitusten saattamisesta valtuustolle tiedoksi. Lautakunta huolehtii myös sidonnaisuusrekisterin julkisten tietojen ilmoittamisesta kaupungin verkkosivulla. Kuntalaissa on määritelty ilmoitusvelvolliset luottamushenkilöt ja viranhaltijat.

2.2 Tarkastuslautakunnan jäsenet

Tarkastuslautakunnan kokoonpano valtuustokaudella 2021-2025

Tarkastuslautakunta 2021–2025. Oikealta vasemmalle: Varajäsen Marita Kemppi, jäsen Pekka Kantanen, jäsen Aira Seppälä, tilintarkastaja Anna-Sofia Lakonen, jäsen Jorma Peltonen, puheenjohtaja Ville-Matti Kuusela, ja sihteeri Maria Laakkonen.

Toimikaudella 2019–2024 tilintarkastajana toimii BDO Oy, vastuunalaisena tilintarkastajana CPFA, CA, CIA, CCSA, CISA, CFE Helge Vuoti. Arvioinnissa avusti tilikaudella Anna-Sofia Lakonen BDO Oy:stä. Tarkastuslautakunnan sihteerinä toimi Maria Laakkonen.

Tarkastuslautakunta on laatinut koko toimikaudelleen arviointisuunnitelman, jonka pohjalta on vuosittain laadittu työohjelma. Työohjelmassa on täsmennetty aihealueet, joita on vuosittain arvioitu lähemmin. Lautakunta kokoontui pääsääntöisesti kerran kuukaudessa ja kuuli kokouksissaan yhtä tai useampaa tilivelvollista tai muuta luottamushenkilöä. Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat osallistuneet tarkastuslautakunnan koulutukseen.

2.3 Työohjelman mukaiset tarkastuslautakunnan arviointitilaisuudet

Kokouspäivä	Aihe
24.8.2023	Arvioinnin työohjelma vuodelle 2023–2024 Arviointisuunnitelman 2021–2025 tarkastus Tarkastuslautakunnan talousarvio
28.9.2023	Kuultavana - kaupunginhallituksen puheenjohtaja - valtuuston puheenjohtaja
12.10.2023	Kuultavana - henkilöstöpäällikkö

	- toimitusjohtaja, vuokra-asunnot
9.11.2023	Muutokset kunnan toimintaympäristössä, kuultavana <ul style="list-style-type: none"> - Hallinto- ja kehitysjohtaja - Kaupunginjohtaja
23.11.2023	Kuultavana lautakuntien puheenjohtajat <ul style="list-style-type: none"> - Erika Tiainen, - Henri Saari - Kai Pynnönen
7.12.2023	Kuultavana toimialajohtajat <ul style="list-style-type: none"> - Hyvinvointijohtaja - Teknisen toimen johtaja ja ympäristöpäällikkö - Elinvoimajohtaja
18.1.2024	Kuultavana palvelualuepäälliköt tekniikka sekä lupa ja valvontatoimiala <ul style="list-style-type: none"> - Rakennuspäällikkö - Ruoka- ja siivouspalveluiden palvelupäällikkö kiinteistöpäällikkö - Johtava rakennustarkastaja - Vastaava ympäristönsuojelutarkastaja Vastuullinen tilintarkastaja, tilintarkastuksen 1. väliraportointi
1.2.2024	Kuultavana palvelualuepäälliköt hyvinvointitoimiala <ul style="list-style-type: none"> - Hyvinvointipäällikkö - Koulutusjohtaja - Varhaiskasvatusjohtaja - Virikkeellinen elämä palvelualueen palvelualuejohtaja kaupunginjohtaja, muutosohjelman eteneminen
15.2.2024	Kuultavana palvelualuepäälliköt elinvoimatoimiala <ul style="list-style-type: none"> - Maankäyttöinsinööri - Asemakaava-arkkitehti - Kulttuurisihteeri - Työllisyyskoordinaattori - Elinkeinopäällikkö Pääluottamusmiehet
21.3.2024	Kuultavana palvelualuepäälliköt yhteiset palvelut <ul style="list-style-type: none"> - Talous- ja kehittämisspalveluiden johtaja - Talouden projekti- ja kehityspäällikkö - Henkilöstöpäällikkö - Kaupunginlakimies - Tietohallintopäällikkö Hallinto- ja kehitysjohtaja, tilinpäätöksen esittely
18.4.2024	Henkilöstöpäällikkö, henkilöstökertomuksen esittely Vastuullinen tilintarkastaja, tilintarkastuksen 2. väliraportointi

16.5.2024	tiedonhallinnan asiantuntija, sopimusten hallinta
22.5.2024	Vastuullinen tilintarkastaja, tilintarkastuksen loppuraportointi Arviointikertomuksen hyväksyntä

Penikkasaaren ponttonisilta.

3 ARVIOINTIKERTOMUS 2022

3.1 Vuoden 2022 arvioinnin havaintojen käsittely

Kuntalain 121 §:n mukaan kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta. Kaupunginhallitus käsitteli vastaukset ja toimenpiteet vuoden 2022 arviointikertomukseen kokouksessaan 28.8.2023 ja antoi 3.9.2023 kokoontuvalle valtuustolle vastaukset arviointikertomuksen vuoden 2022 huomioihin ja suosituksiin.

Vuoden 2022 Arviointikertomuksen vastineet

Huomio/toteamus	Vastaus (toimialat ja kaupunginhallitus)
Sisäisen valvonnan tason riittävyyden arviointi, miten varmistutaan	<p>Sisäinen valvonta on osa päivittäistä johtamista, jonka apuna johto voi käyttää sisäistä tarkastusta. Osana sisäistä valvontaa toteutetaan mm. säännöllistä riskien arviointia ja toimintatavat. Prosessit on pyritty järjestämään niin, että riskit on tunnistettu ja hallinnassa.</p> <p>Kaupungin ohjeita on uusittu viimeisten kahden vuoden aikana sisäisen valvonnan parantamiseksi. Sisäisen tarkastuksen erillistä resurssia ei ole, mutta sitä on mahdollista hankkia tarpeen mukaan erikseen. Merkittäviä sisäisen valvonnan puutteita ei ole havaittu.</p>
Sisäiset vastuut selkeät ja vastuuhenkilöt nimetty, miten varmistuttu?	<p>Toimivalta ja vastuut on määritelty hallintosäännössä ja toimintaohjeissa. Niitä päivitetään tarpeen mukaan vastuiden selkeyttämiseksi. Lisäksi on erillisiä muita ohjeita sisäisen valvonnan toimivuuden varmistamiseksi, kuten hankintaohje, konserniohje, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja talousarvion täytäntöönpano-ohje.</p> <p>Toimivaltaa ja vastuita tarkastellaan ja päivitetään muutosohjelman toteutuksen yhteydessä.</p>

Yhteiset palvelut -toimiala **Ihan kaikki tavoitteet eivät toteutuneet.**

Tavoitteita toteutettiin kuitenkin johdonmukaisesti ja toimintaa kehitettiin huolimatta resurssihaasteista muutostilanteessa. Hallinnon tuki - palvelualueen riskinä voidaan nähdä niin sanottu ohut organisaatorakenne, jossa osaaminen keskittyy vain tiettyihin tehtäviin.

Sosiaali- ja terveystoimiala

Henkilöstöä runsaasti kuormittanut hyvinvointialueuudistus sekä koronatilanne vaikuttivat toimintaan ja talouteen, mutta palvelut kyettiin turvaamaan.

Elinvoimatoimiala

Kiinteistö- ja mittaus Osaaminen ei ole kaikilla osa-alueilla syvällistä johtuen vähäisistä henkilöstöresursseista. Tonttimarkkinointiin panostamista voisi parantaa ja siihen on 2023 tulossa ulkopuolisen yrityksen apua.

Elinkeinopalvelualue

Kuntaorganisaatiossa toimialojen välinen hyvä yhteistyö on ensiarvoisen tärkeää. Sisäisten prosessien rakentaminen ja muokkaaminen ovat avainasioita hyvän palvelun tuottamisessa. Erityisen tärkeää on ymmärtää, että kunnalla ollaan ennen kaikkea töissä asiakaspalveluorganisaatiossa. Merkittävimpänä riskinä ja haasteena nähdään palvelualueen henkilöresurssien vähyyttä.

Yhteisten palveluiden toimintaan vaikutti merkittävästi HVA-muutosvalmistelut, jotka työllistivät runsaasti kaikilla palvelualueilla, erityisesti kuitenkin HR:n sekä tietohallinnon palvelualueilla.

Toimintaa kuitenkin myös kehitettiin resurssien sallimissa puitteissa. Palvelutuottajasta johtuvat haasteet tunnistettiin ja niiden johdosta tehtiin myös ratkaisuja. Muutokset vaikuttavat ja vievät resurssia myös v. 2023, kun järjestelmä uudistus on käynnistetty yhtäaikaista muutoshjelman kanssa.

Palvelutuotannon säilyttäminen haastavassa tilanteessa oli tärkein onnistuminen.

Kiinteistö- ja mittauspalveluiden palvelualueella on ollut merkittävä henkilöstövaje vuoden 2022 aikana, mikä on saatu kuitenkin syksyn 2022 aikana korjattua täyttämällä maankäyttö- ja kiinteistöinsinöörin tehtävät. Puuttuvan maanmittausinsinöörin osalta tehtiin sisäisiä sijaistusjärjestelyjä. Puuttuva kartoittajaresurssi järjestettiin myös tilapäisesti työjärjestelyjen avulla, sillä kartoittajarekrytoinnit eivät ole tuottaneet haluttua tulosta.

Tonttimarkkinointiin on panostettu tarjoamalla huutokauppanettelyllä tontteja myyntiin ja yritystontteja on saatu lisää myyntiin sekä kaupungin omille verkkosivuille, että Kauppalehden yritystonttimyyntiin. Tontteja on myös siistitty myyntikuntoon ja myynnissä oleville tonteille on asennettu kyltit, joissa on lisätietoa tonteista ja tiedot myyntiä hoitavasta yhteyshenkilöstöstä.

Toimialojen välistä yhteistyötä parannetaan jatkuvasti, mikä näkyy mm. asukas- ja yritystilaisuuksina, joihin toimialat osallistuvat yhdessä.

Elinkeinopalvelualueen toiminnasta arviointikertomuksessa todettiin, että merkittävien

Hyvinvointipalvelut

Tulevaisuudessa keinoihin, joilla erityisluokan opettajia pystyttäisiin rekrytoimaan paremmin, tulisi kiinnittää huomiota.

Tekniikkatoimiala Investointien toteuttamisessa jäi pieniä investointeja tekemättä osittain siksi, että

osa isommista investoinneista oli budjetoitu todellisuutta pienemmiksi. Investointien toteuttamista vaikeutti lisäksi se, ettei kaikkien investointien osalta ollut selkeää tietoa siitä mikä on investoinnin tarkoitus, kuten kaupungintalon remontin suunnittelu. Yhteistoiminnalliset tavoitteet muiden toimialojen kanssa eivät kaikilta osin toteutunut

riski ja haaste on kyseisen palvelualueen henkilöresurssien vähyys. Tähän tilanteeseen elinkeinopalvelualueella on haettu ratkaisua yhteistyöstä yrittäjäjärjestön kanssa ostopalveluiden käyttämisestä mm. yritysneuvonnan asiantuntemuksen hankkimiseksi ja viestintäyhteistyötä tehdään paikallisen viestintäalan yrityksen kanssa.

Lisäksi elinkeinopalvelualueelle ollaan systematisoimassa käytäntö saada korkeakouluharjoittelijoita yritys yhteistyön kehittämisprojekteihin. Tästä tuore esimerkki on asiakkuuksienhallintajärjestelmän suunnittelu ja käyttöönotto yritys yhteistyön parantamiseksi ja BusinessHeinola -sivuston uudistaminen, jotta se palvelee jatkossa yhä sujuvammin ja monipuolisemmin heinolalaisia yrityksiä ja Heinolaan hakeutuvia investoreja. Muutosohjelman linjausten mukaisesti Ladec-yhteistyö arvioidaan vaihtoehtona yritys yhteistyön laajentamiseksi.

Pätevien erityisluokanopettajien palkkausta on tarkistettu järjestelyvaraerän turvin. Rekrytointi-ilmoituksen tekstejä on paranneltu kuvaamaan opetuksen tukiprosesseja.

Infraan ja rakennuksiin liittyvät investoinnit ja niiden talousvaikutukset muodostuvat monivaiheisesti sekä usean vuoden aikajänteelle.

- Määräraha-arvio
- Suunnitelmien mukainen laskenta-arvio
- Kilpailutuksen jälkeen saatu sitova tarjoushinta
- Investointikohteen lopullinen hinta, jossa ovat mukana lisä- ja muutostyöt. Näin ollen investointien lopullinen hinta on monien tekijöiden ja investoinnin kokonaisuajakänteen summa. Vaikuttavia tekijöitä selittää markkinatilanne, kuten kilpailu, materiaalihinnat ja erikoisosaamisvaatimukset ym. Tekniikkatoimiala tarvitsee päättäjiltä selkeät linjaukset ja painopisteet, mihin investointeja ja resursseja

Lupa- ja valvontatoimiala

Lupa- ja valvontatoimi kärsii alimitoitetuista resursseista toiminta-alueen laajennuksen vuoksi. Palvelujen myynti naapurikuntaan on lisääntynyt ja samalla henkilöstöä on vaihtunut. palvelualueen resurssointi tulisi mitoittaa niin, että lupa- ja valvonta-asiat toteutuvat palvelulupauksen mukaisesti.

kohdistetaan. Rakennuksiin ja infraan liittyvien kohteiden priorisointi ja mitoitus onnistuu vasta ao. linjausten ja painopistevalintapäätösten jälkeen. Toimialojen yhteistyötä ja -yhteispalavereja on jo lisätty syksystä 2022 alkaen, jotta investointien käynnistyminen, seuranta ja tulevien tarpeiden arviointi on yhteisesti tiedossa.

Monien investointien käynnistymiseen vaikuttaa myös paikallinen valitusherkkyys. Valitusten selvittämiseksi ja keskinäisen kokonaisuymmärryksen lisäämiseksi on käynnistynyt yliopistoyhteistyönä valitusten systemaattinen tarkastelu.

Lupa- ja valvontatoimialan resurssivaje on tunnistettu vuosien varrella ja sitä on korjattu vuosittain.

- Ensin perustettiin seudullinen toiminta-alue ympäristönsuojelulle, joka mahdollisti henkilöstön erikoistumista
- Laajennettiin yhteistoimintaa ympäristönsuojelun ohella rakennusvalvontaan
- Lisättiin vuonna 2022 resursseja 0,3 htv verran Heinolan ympäristönsuojeluun tehtäviin ja 0,5 htv rakennusvalvontaan
- Käynnistettiin valmistelu lainsäädäntöön perustuvan ohjeistuksen yhdenmukaistamiseksi ja valvonnan suunnitelmallisuuden lisäämiseksi. Resurssivajeen poistumista edistäisi koko toiminta-alueen määräysten yhdenmukaistaminen ja päätöksenteko-organisaation yhdistäminen. Samalla kasvasi mahdollisuus henkilöstön lisääntyvään erikoistumiseen. Em. muutos ja yhteistyön syventäminen edellyttää kunnissa toiminnan uudelleenarviointia ja niiden mukaisia hallinnollisia päätöksiä.

Tarkastuslautakunta toivoo valtuuston kiinnittävän huomiota siihen, että päätetyistä tavoitteista, toimenpiteistä ja muiden ohjelmien edistymisestä raportoidaan ajantasaisesti. Näitä ovat ensisijaisesti talouden tasapainottamistoimenpiteiden tulokset. Arvioinnissa esitetyt havainnot on tarkoitettu kaupungin kehittämiseksi.

4 TALOUS

4.1 Talouden toteuma 2023

Tilinpäätöksen tulokseksi muodostui ylijäämää 281 289,92 euroa, joka vastaa valtuuston joulukuussa 2023 hyväksymää talousarviota. Kaupungin ulkoiset toimintatuotot olivat 14,2 miljoonaa euroa. Tuotot laskivat edellisvuodesta n. 159 000 euroa. Kaupungin ulkoiset toimintakulut olivat puolestaan 57 milj. euroa. Kulut laskivat edellisvuodesta huimat 86,8 milj. euroa. Toimintatuotot ylittivät talousarvion n. 1,2 milj. eurolla ja toimintakulut puolestaan alittuivat n. 1,5 milj. eurolla. Verotulot toteutuivat kokonaisuutena n. 0,5 milj. euroa talousarviota suurempana. Toimintamenot vähenivät merkittävästi hyvinvointialueuudistuksen vuoksi, mutta myös tulopohja väheni merkittävästi. Taloudessa muutoksen realisoituminen näkyy kuitenkin vasta vuosina 2024–2027 kun lopullinen valtionosuuspohja varmistuu uudistuksen jälkeen. Vuonna 2023 on toteutettu myös iso ja kokonaisvaltainen talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmä- ja palveluntuottajamuutosprojekti. Henkilöstömenot laskivat vuodesta 2022 20,5 miljoonaa euroa. Vuoden vaihteessa toteutunut hyvinvointialueuudistus puolitti kaupunkiorganisaation henkilöstömäärän ja leikkasi kaupungin tulorahoitusta merkittävästi.

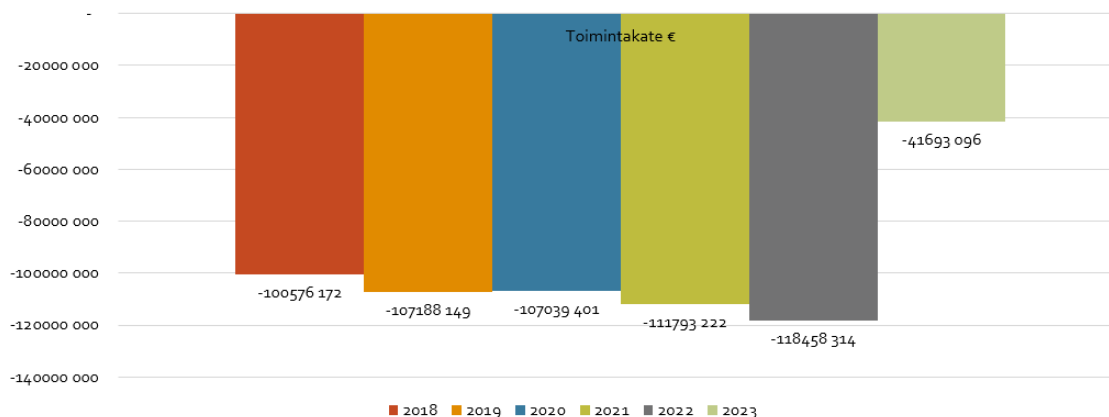
Seuraavissa kappaleissa esitetään tunnuslukuja ja havaintoja tilikauden tuloksen muodostumisesta sekä kaupungissa että kaupunkikonsernissa.

Tarkastuslautakunta on tehnyt talouden seurantaa viiden vuoden aikajaksolla. Vertailua edelliseen vuoteen vaikeuttaa toteutunut hyvinvointialueuudistus, jonka takia eivät **toimintamenot tai tulot eivätkä myöskään verorahoituksen erät ole vertailukelpoisia.**

4.1.1 Toimintakate

Toimintakate kuvaa kunnan oman toiminnan kulujen ja tuottojen välistä erotusta, joka kunnallistaloudessa on aina miinusmerkkinen, koska verotulot ja valtionosuudet esitetään tuloslaskelmassa vasta toimintakatteen jälkeen. Tunnusluku ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verorahoituksella (verotulot ja valtionosuudet).

Toimintakate

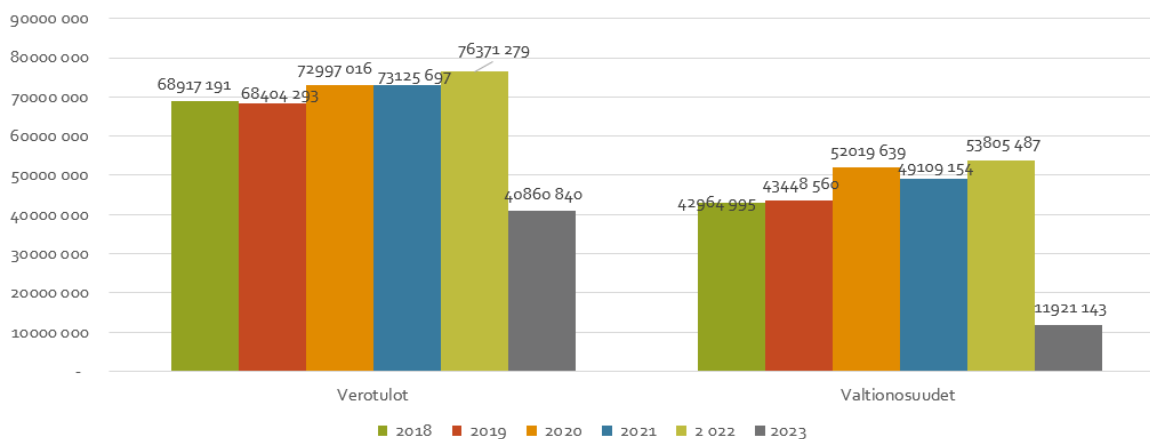

Toimintakate 2018–2023

4.1.2 Verotulot ja valtionosuudet

Verotulot ja valtionosuudet vähenivät vuodesta 2022 77,4 milj. euroa eli 59,5 %:ia. Verotulot vähenivät 35,5 milj. euroa 5 %:ia. Tammikuussa 2023 joulukuun 2022 leikkaamattomat verotilitykset paransivat vielä hyvinvointialueuudistuksen jälkeistä verokertymää. Näitä leikkaamattomia verotilityksiä maksettiin n. 6,0 milj. euroa. Valtionosuudet vähenivät - 77,8 %:ia eli 41,9 milj. euroa. Valtiovarainministeriön tekemän jälkikäteistarkistuksen mukaan kunnille maksettiin vuonna 2023 kuitenkin liikaa valtionosuuksia, jotka oikaistaan tulevien vuosien valtionosuuksissa. Oikaisu valtionosuuksiin tehdään asukasperusteisesti eikä kaupungin toteutuneiden kustannusten perusteella. Jälkikäteistarkistuksesta syntyvä valtionosuuksien leikkaus vuosille 2024–2027 on kaupungin osalta yhteensä 2,4 milj. euroa.

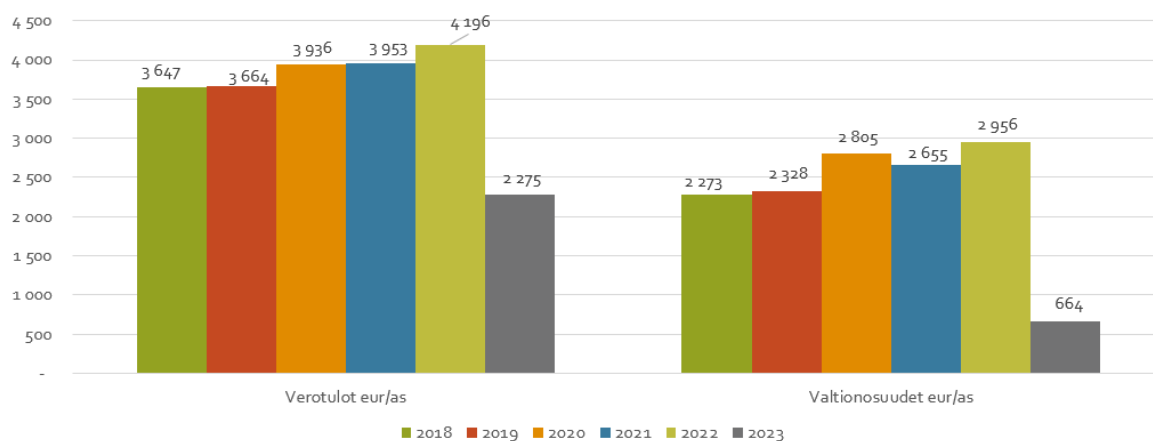
Verotulot ja valtionosuudet

Verotulot ja valtionosuudet 2018–2023.

Verotulot/asukas sekä valtionosuudet/asukas laskivat molemmat. Yhteensä verorahoitus/asukas oli vuonna 2 275 euroa vuonna 2022 sen ollessa 4 196 euroa. Hyvinvointialueuudistuksen myötä verorahoituksen erät **eivät ole vertailukelpoisia**.

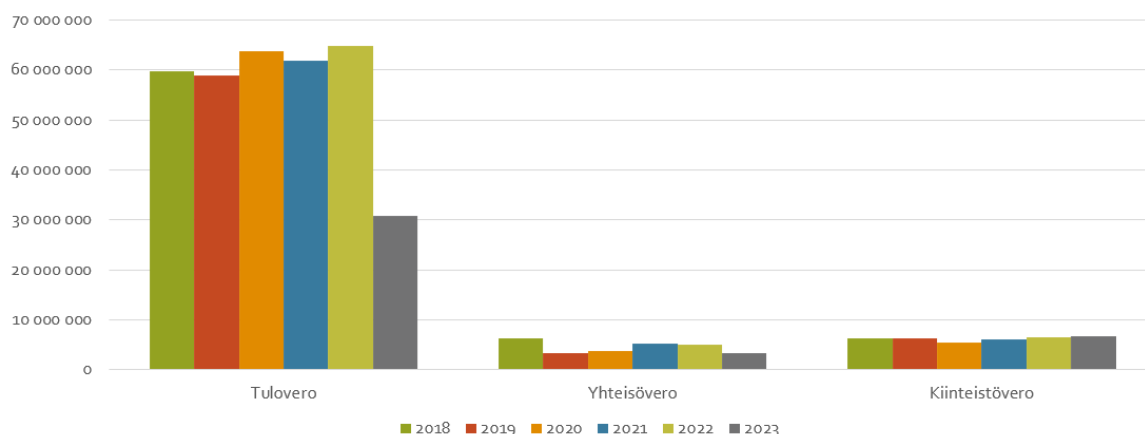
Verotulot ja valtionosuudet eur/asukas

Verotulot ja valtionosuudet eur/asukas 2018–2023.

Kunnallisveroprosentti vuoden 2023 aikana oli 7,86 %, verotuloja kertyi yhteensä 40,9 milj. euroa. Verotulot vähenivät vuodesta 2022 35,5 milj. euroa eli 46,5 %:ia. Tammikuussa 2023 joulukuun 2022 leikkaamattomat verotilitykset paransivat vielä hyvinvointialueuudistuksen jälkeistä verokertymää. Näitä leikkaamattomia verotilityksiä maksettiin n. 6,0 milj. euroa.

Verokertymät verolajeittain

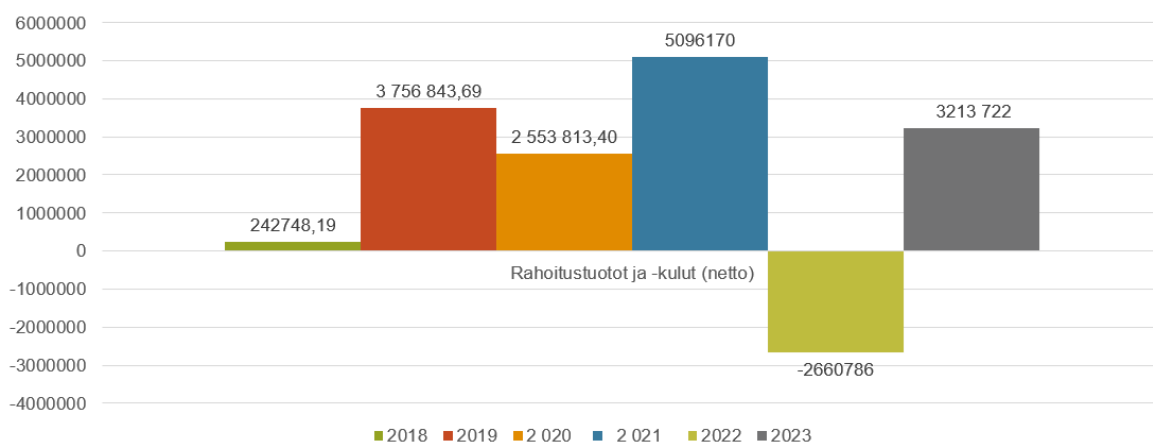

Verokertymät verolajeittain 2018–2023.

4.1.3 Rahoitustuotot ja kulut

Rahoitustuotot ja kulut (netto) vahvasti kaupungin tulosta merkittävästi, vaikka korkokulut kasvoivatkin vuoden 2023 aikana 0,6 milj. eurosta 1,8 milj. euroon, joka on yli 200 %:ia. Vuonna 2023 sijoitusten tuotto alkuvuoden aikana oli vähäistä, loppuvuoden sijoitusten tuotto kääntyi kuitenkin merkittävään kasvuun. Talouden epävarmuuksista huolimatta vuosi 2023 oli positiivinen sijoitusten näkökulmasta. Sijoitustutkimuksen julkaiseman vertailuraportin mukaan suomalaisten yhteisösijoittajien salkut tuottivat viime vuonna keskimäärin +7,3 %. Korkeimpiin salkkutuottoihin ylsivät keskimäärin yhteisösijoittajat, joiden kansainvälinen osakepaino salkussa oli korkein.

Rahoitustuotot- ja kulut (netto)

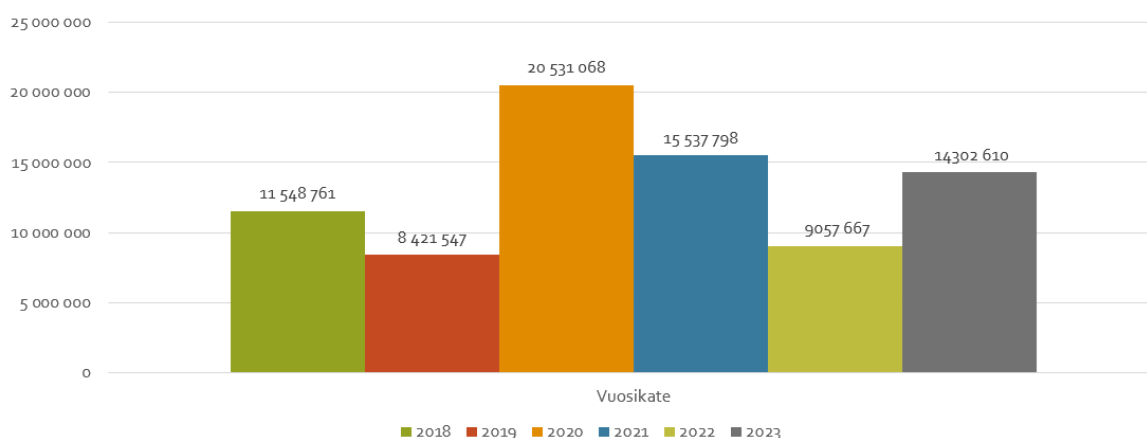

Rahoitustuotot- ja kulut 2018–2023.

4.1.4 Vuosikate

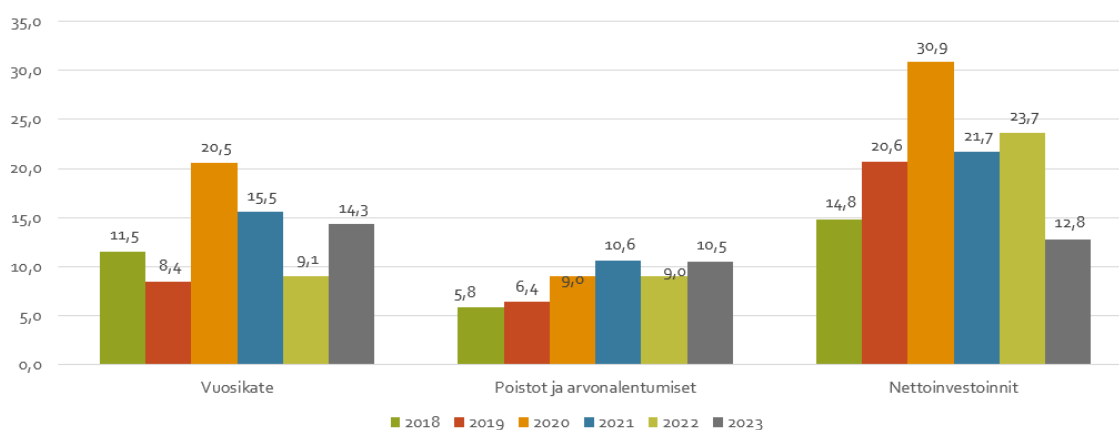
Vuosikate osoittaa kunnan tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen luku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä. Vuosikate sisältää verotulot ja valtionosuudet, ja se on kunnan taloudessa aina plusmerkkinen tunnusluku. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, tulorahoitus on riittävä. Tilikauden 2023 vuosikate oli 14,3 milj. euroa. Poistoja ja arvonalentumisia kertyi 10,5 milj. euroa. Arvonalentumista kirjattiin 1,3 milj. euron arvosta. Vuosikate oli riittävä kattamaan investoinnit vuonna 2023.

Vuosikate

Vuosikate 2018–2023.

Vuosikate, poistot ja arvonalentumiset, nettoinvestoinnit milj. eur

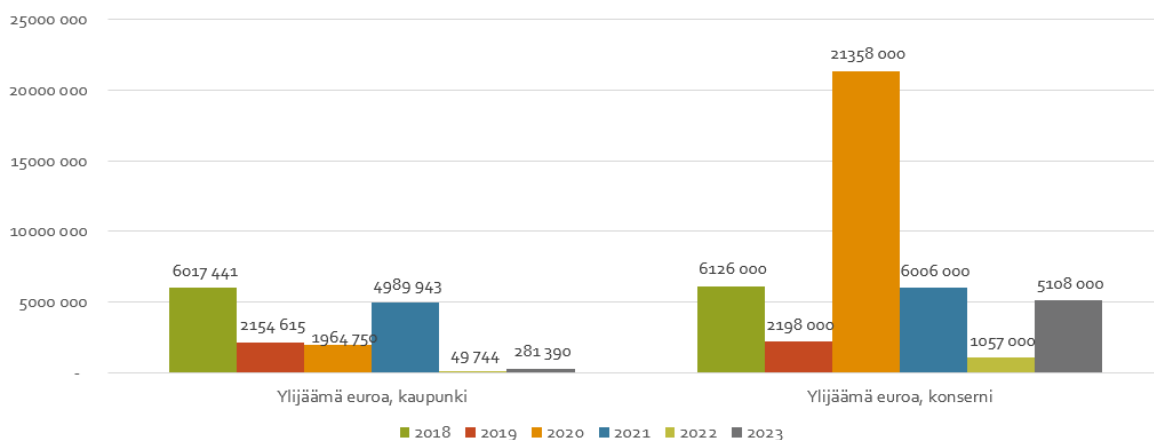
Vuosikate, poistot ja arvonalentumiset, nettoinvestoinnit 2018–2023.

4.1.5 Tilikauden tulos

Tilikauden tuloksen muodostumiseen ei sisälly merkittäviä poikkeuksellisia tai satunnaisia eriä. Kaupungin tuloslaskelma osoittaa lopulta 281 289,92 euroa ylijäämää. Konserniin muodostui myös ylijäämää 6,1 miljoonaa euroa. Alijäämäinen tilinpäätös on tehty viimeksi vuonna 2016.

Tilikauden ylijäämä (alijäämä) kirjataan taseeseen ylijäämäksi (alijäämäksi). Kaupungilla on nyt taseessaan ylijäämää 34,6 milj. euroa ja konsernilla 65,7 milj. euroa. Talousarvion suunnitelmavuodet ennakoivat heikompia vuosia, jolloin kertynyt ylijäämä voi alkaa pienentyä. Jos taseen ylijäämä kääntyy alijäämäksi, kaupunki joutuu kriisikuntatarkasteluun.

Ylijäämä

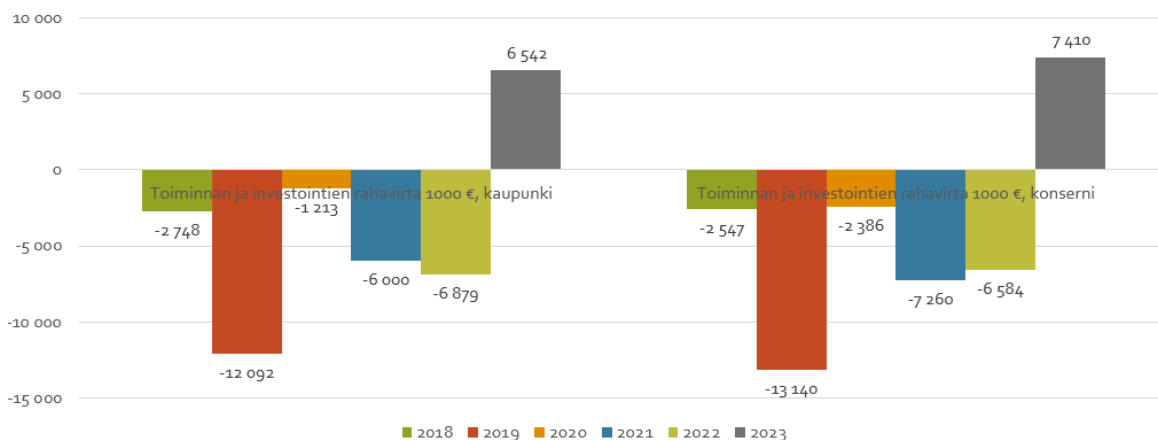

Ylijäämä 2018–2023.

4.1.6 Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta kertoo, että investointien omarahoitus ei ole toteutunut tällä aikavälillä. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Heinolassa aikaisempien vuosien korkean investointitason vuoksi kertymä on ollut vahvasti negatiivinen. Vuoden 2023 osalta toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi pitkästä ajasta positiiviseksi.

Toiminnan ja investointien rahavirta 1000€

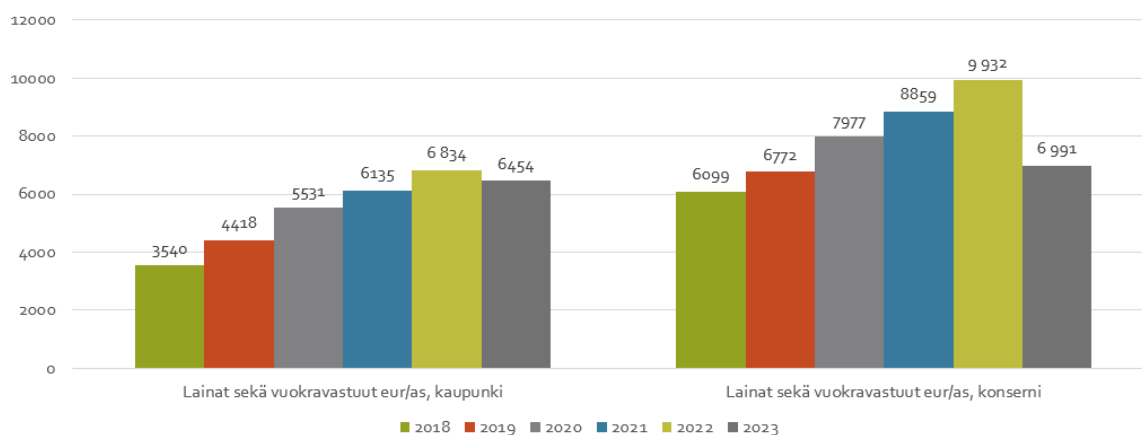

Toiminnan ja investointien rahavirta 2018–2023.

4.1.7 Lainat sekä vuokravastuut

Lainakanta oli vuoden lopussa yhteensä 113,1 milj. euroa, joka väheni edellisvuodesta n. 5 miljoonalla eurolla. Vuoden 2023 aikana pitkäaikaista lainaa nostettiin 15 milj. euroa. Lisäksi käytettiin lyhytaikaisia lainoja eli kuntatodistuksia. Pitkäaikaiset lainat lyhenivät 14 milj. euroa ja lyhytaikaiset lainat 6,0 milj. euroa. Lainakanta näin ollen pieneni hieman edellisestä vuodesta ja oli vuoden 2023 lopussa yhteensä n. 113 milj. euroa (6 294 eur/asukas). Korkokulut kasvoivat vuoden 2023 aikana 0,6 milj. eurosta 1,8 milj. euroon eli yli 200 %:ia. Kuntien siirtyessä yhä enemmän rahoittamaan investointejaan leasingilla, on lainojen rinnalla huomioitava kokonaisuutena kaikki vuokra- leasingvastuut. Seuraava kuvio osoittaa, paljonko kuntalaista kohden on velkaa ja vastuita yhteensä.

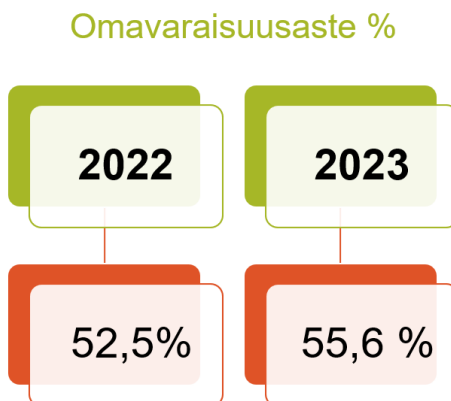
Lainat ja vastuut eur/asukas

Lainat ja vastuut eur/asukas 2018–2023.

4.1.8 Omavaraisuusaste ja suhteellinen velkaantuneisuus

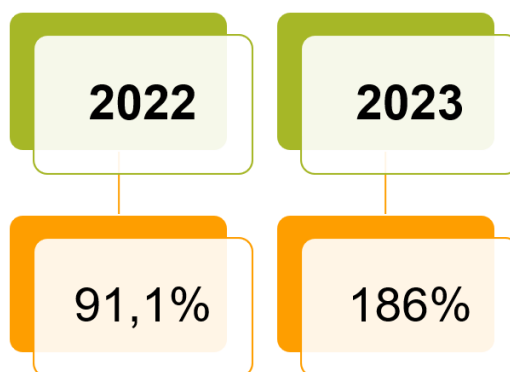
Omavaraisuusaste mittaa kaupungin vakavaraisuutta eli alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Tunnusluku lasketaan oman pääoman, investointivarausten ja poistoeron osuutena taseen kokonaispääomasta. Hyvänä tavoitetasona pidetään 70 %:n omavaraisuutta, 50 % tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Omavaraisuusaste tilikautena 2023 oli 55,6 %, joka on hieman edellisvuotta parempi (52,5 %).

Omavaraisuusaste 2022–2023.

Suhteellinen velkaantuneisuus kuvaa, miten suuri osuus toimintatuottojen, verotulojen ja valtionosuuksien määrästä tarvittaisiin vieraan pääoman maksamiseen. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Tämä tunnusluku on huonontunut vuodesta 2022. Suhteellinen velkaantuneisuus heikkeni hyvinvointialueuudistuksen vaikutuksena merkittävästi. Tilikautena 2023 suhteellinen velkaantuneisuus oli 186 %, vuonna 2022 sen ollessa 91 %.

Suhteellinen velkaantuneisuus %

Suhteellinen velkaantuneisuus 2022–2023.

4.1.9 Kassan riittävyys

Kassan riittävyys oli tilinpäätöksessä 440 päivää. Kassan riittävyys ei kuvaa kaupungin osalta käytännön maksuvalmiutta, koska 90 % rahavaroista kuuluu Heinolan energiarahaston sekä muihin pitkäaikaisiin sijoituksiin, joita ei käytetä maksuvalmiuden ylläpidossa. Kassavarojen riittävyyttä on pidetty yllä kuntatodistuksilla.

Kassan riittävyys, pv 2022–2023.

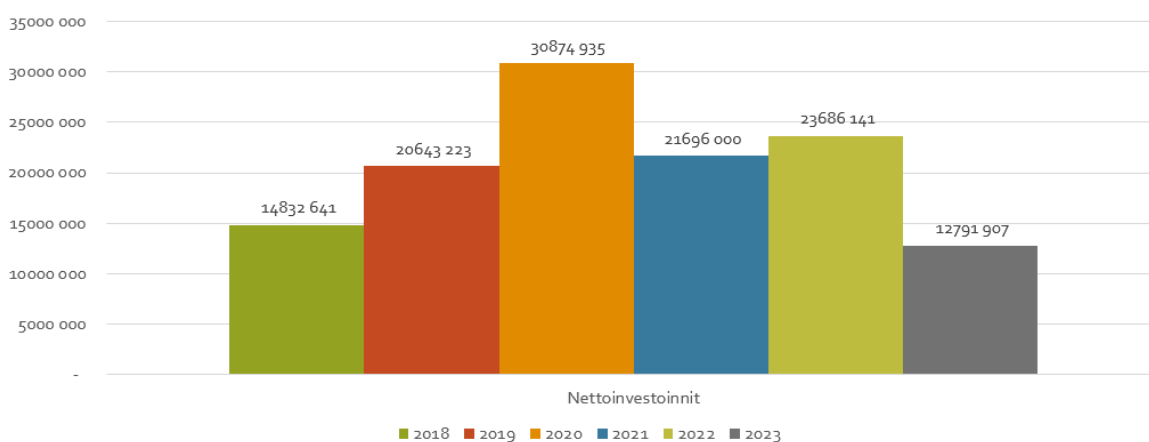
5 INVESTOINNIT

5.1 Investointien toteutuminen

Investointimenot yhteensä vuonna 2023 olivat n. 13,1 milj. euroa, joista suurimmat olivat kuntatekniikan infraan liittyviä investointeja. Kiinteistöjä myös myytiin n. 6,9 milj. euron arvosta ja myyntituottoja kirjattiin yhteensä 6 milj. euroa, joka vahvistaa käyttöomaisuuden investointien rahavirtaa. Heinola on viimeisten vuosien aikana investoinut kuntakokoonsa nähden merkittävästi, investointimenojen ollessa viimeiseltä viideltä vuodelta yhteensä n. 113 milj. on euroa. Vuoden 2023 investointimenoissa on nähtävissä jo selvää taantumista, investointimenojen ollessa n.13,1 milj. euroa.

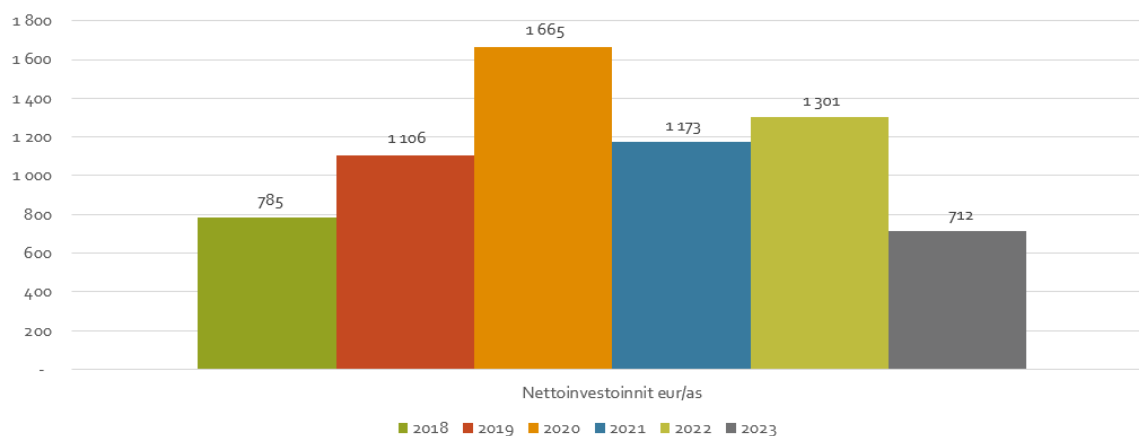
Tarkastuslautakunta on ollut vuosittain huolissaan lainamäärän kehityksestä suhteessa investointien toteutumiseen. Investointeihin kertyi päättyneellä tilikaudella 712 euroa/asukas vuonna 2022 luvun ollessa 1 301 euroa/asukas. Yhteensä investointimenoja kertyi yli 13,1 milj. euroa (nettoinvestoinnit 12,8 milj. euroa). Investoinnit eivät toteutuneet kaikilta osin suunnitellusti.

Nettoinvestoinnit

Nettoinvestoinnit 2018–2023.

Nettoinvestoinnit eur/asukas

Nettoinvestoinnit eur/asukas 2018–2023.

Muutettuun talousarvioon nähden investoinneista jäi tilikaudella 2023 toteutumatta 0,7 miljoonaa euroa. Investointihankkeita toteutettiin vuonna 2023 edelleen paljon suhteessa kaupungin tulorahoitukseen. Investointimenot olivat yhteensä 13,1 milj. euroa ja painoutuivat pääosin infrainvestointeihin. Kiinteistöinvestointeja toteutettiin 1,8 milj. euron arvosta ja irtaimen investointeja toteutettiin 1,5 milj. euron arvosta.

Kaupungin investointitaso on ollut useamman vuoden mittava ja tulorahoitus ei pitkällä aikajänteellä ole riittänyt kasvavaan investointitasoon. Toiminnan rahoituksessa merkittävin riski liittyy edelleen investointien rahoittamiseen sekä korkotason nousuun lainamäärän kasvaessa. Investointitasoa on saatu laskettua vuonna 2023, mikä on myös hieman pienentänyt lainamäärää. Kiinteistöihin liittyväksi riskiksi on tunnistettu myös paikoin pitkät poistoajat ja tätä kautta korkeat tasearvot suhteessa taloudelliseen pitoaikaan. Korkotason voimakas nousu v. 2023 alussa on tuonut esiin jälleen myös korkoriskien todennäköisyyden ja lainasalkun suojaustarpeen.

5.2 Tarkastuslautakunnan kannanotto talouden ja investointien kehittymiseen

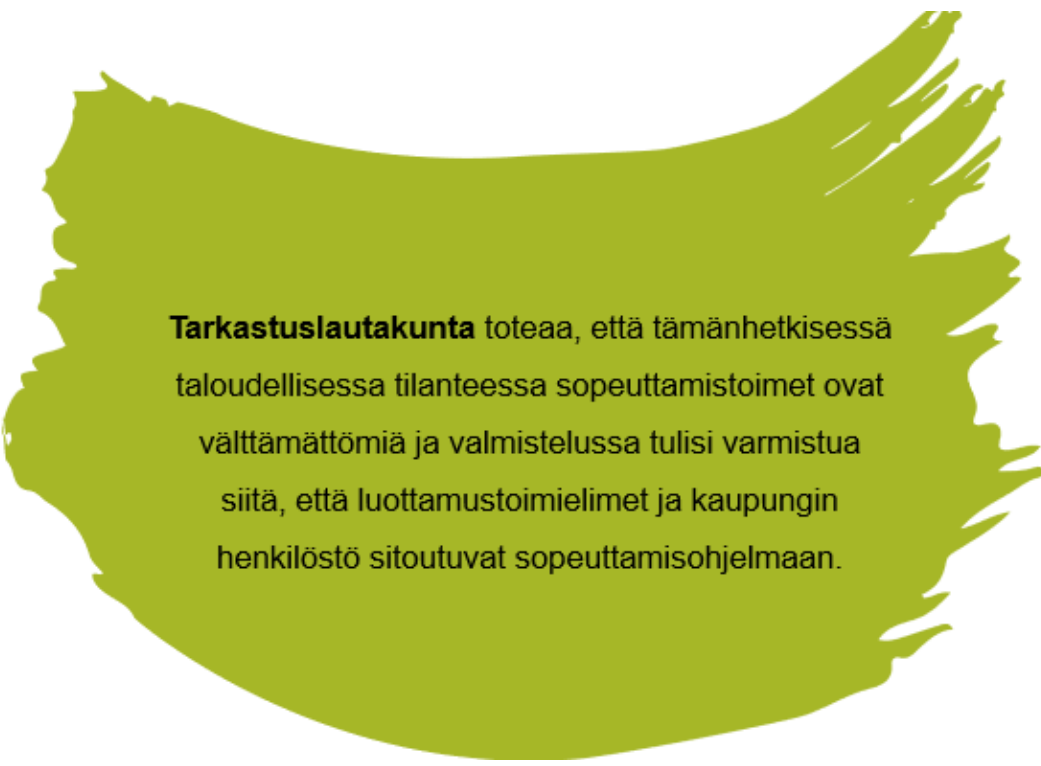
Tilikauden 2023 tulos muodostui ylijäämäiseksi. Toimintakate puolittui edellisestä vuodesta hyvinvointialueuudistuksen vuoksi. Toimintatuottojen ja –kulujen muutokset kaupunkitasolla ovat uudistuksen vuoksi todella suuret eivätkä siten tuo esiin kaupungille jääneiden toimintojen menojen ja tulojen muutoksia. Vuonna 2018 valtuusto päätti talouden tasapainottamisohjelmasta, jolla talouden toimintakatetta oli tarkoitus kohentaa neljällä miljoonalla eurolla vuosina 2018–2021. Tasapainottamisohjelman toteutus aloitettiin vuoden 2019 talousarvion laadinnan yhteydessä. Talouden tasapainottamisohjelma ei ole toteutunut suunnitellusti. Virkahenkilöstö lähti toteuttamaan tasapainottamisohjelmaa, mutta luottamustoimielimet eivät hyväksyneet tehtyjä esityksiä.

Viime vuosien korkean investointitason vuoksi investointien rahavirran kertymä on ollut vahvasti negatiivinen. Vuoden 2023 osalta toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi pitkästä ajasta positiiviseksi.

Investointien suunnittelu tulisi toteuttaa jatkossa talousarvion suunnitelmakautta pidemmälle ajalle kunnan strategian pohjalta. Kun valtuustolle osoitetaan kymmenen vuoden näkymät, hankkeiden tarkoituksenmukaisuuden arviointi ja päätöksenteko on helpompaa. Projektien onnistunut toteuttaminen edellyttää saumatonta yhteistyötä eri toimialojen kanssa. Tarkastuslautakunta suosittaa poistosuunnitelman poistoaikojen arvioimista uudelleen kohteen elinkaarta vastaavaksi, jotta riskiä ei siirretä tuleville vuosille.

Kaupungilla on nyt taseessaan ylijäämää 34,6 milj. euroa ja konsernilla 65,7 milj. euroa. Talousarvion 2024 suunnitelmavuodet ennakoivat vaikeita vuosia jatkossa, jolloin taseeseen kertynyt ylijäämä voi pienentyä. Tähän tarkasteluun on syytä varautua riskiperusteisesti jo ennalta ottaen huomioon Ukrainan sodan aiheuttamat taloudelliset vaikutukset pitkälle aikavälille sekä hyvinvointiuudistuksen kunnille aiheuttaman epävarmuuden.

Valtionosuudet tulevat romahtamaan hva-uudistuksen myötä. Uudistus vaikuttaa arvioiden mukaan kaupungin talouteen heikentävästi. Talouden liikkumavara tulee pienemmään. Talouden sopeuttamisohjelma vaatii uuden tarkastelun. Keskeisiä ovat palveluverkko-ratkaisut sekä investointiohjelman ja -tason linjaukset.

Tarkastuslautakunta toteaa, että tämänhetkisessä taloudellisessa tilanteessa sopeuttamistoimet ovat välttämättömiä ja valmistelussa tulisi varmistua siitä, että luottamustoimielimet ja kaupungin henkilöstö sitoutuvat sopeuttamisohjelmaan.

6 VALTUUSTON ASETTAMAT TOIMINNALLISET TAVOITTEET

6.1 Valtuuston asettamien toiminnallisten vuositavoitteiden arviointi

Toimialojen strategiasta johdetut valtuuston sitovuustason tavoitteet on laadittu uuden selkeytetyn ja tiivistetyn strategian pohjalta. Valtuuston nähden sitovat tavoitteet on esitetty vuodelle 2023 toimialoittain alla olevissa taulukoissa. Ne on esitetty myös kunkin toimialan kohdalla osana käyttötalousosaa. Palvelualueita koskeva tavoitteet sisältyvät käyttösuunnitelmiin.

Sosiaali- ja terveystoimialan kustannuksiin ei varattu erikseen määrärahaa vuoden 2023 alkuperäiseen talousarvioon. Vuoden aikana todettiin tarve tehdä tältä osin muutos talousarvioon. Vuonna 2023 sosiaali- ja terveystoimialan kuluja syntyi mm. palveluseteleistä, jotka olivat jääneet tilinpäätöksessä 2022 jaksottamatta ja ennakkona maksettujen sotilas-vammakorvausten palautuksia valtiokonttorille. Lisäksi kaupungin taseeseen oli jäänyt sosiaali- ja terveystoimialan myyntisaamisia aikaisemmilta vuosilta, jotka kirjattiin vuonna 2023 luottotappioiksi. Näitä myyntisaamisia oli kertynyt useammalta vuodelta yhteensä 1,1 milj. euron arvosta.

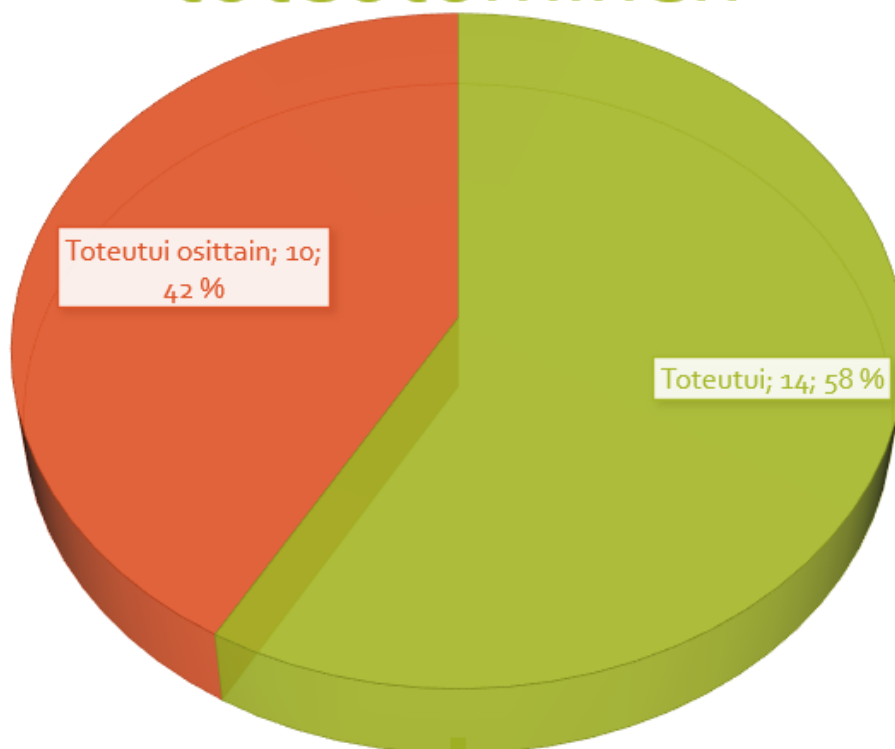
Tarkastuslautakunta on käynyt läpi kaikki talousarviossa asetetut sitovat vuositavoitteet ja tehnyt niiden toteutumisesta oman arvionsa. Joidenkin yksittäisten sitovien tavoitteiden kohdalla on nostettu esiin tavoiteasetannan ja mittaamisen ongelmallisuutta. Tarkastuslautakunta on arvioinut vuoden aikana sitovien tavoitteiden toteutumista seuraavin kriteerein: toteutui, toteutui osittain tai ei toteudu. Lisäksi tarkastuslautakunta arvioi erityisesti arviointisuunnitelman mukaisia vuodelle 2023 asetettuja painopisteitä.

Soutuvene ja laituri.

Toiminnallisia valtuuston nähden sitovia tavoitteita asetettiin vuodelle 2023 yhteensä 24, joista 14 toteutui ja 10 toteutui osittain. Tavoitteiden toteutumisen esittäminen vuoden 2023 tilinpäätöksessä ei ollut selkeää. Tarkastuslautakunnan mielestä jokaisen tavoitteen toteutuminen tulisi eritellä.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

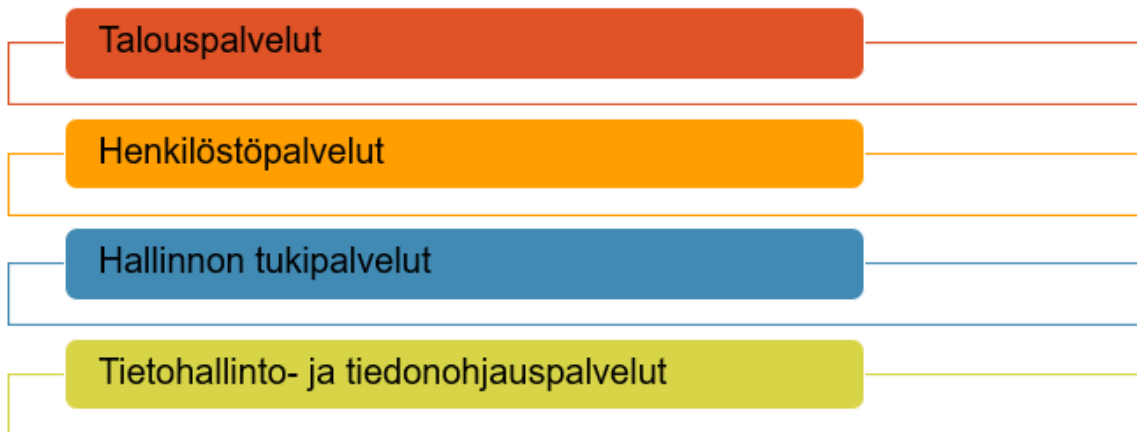

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen 2023.

6.1.1 Kaupunginhallituksen alainen toiminta

Yhteisten palveluiden toimiala on kaupunginhallituksen alaisuudessa. Toimialaa johtaa hallinto- ja kehitysjohtaja. Toimiala muodostuu neljästä palvelualueesta.

Kaupunginhallituksen alainen toiminta

Vuonna 2023 toteutunut hyvinvointialueuudistus on vaikuttanut yhteisten palveluiden toimintaan mm. tehtävien, järjestelmien ja henkilöstöresurssien osalta. Muutoksen liittyviä selvityksiä on tehty esimerkiksi arkistoinnin osalta vielä syksyllä 2023. Myös talouden osalta sosiaali- ja terveystalouden kustannuksia on kohdentunut kaupungille.

Vuonna 2023 valmisteltiin ja toteutettiin taloushallinnon kokonaisvaltainen järjestelmä uudistus, joka on toteutunut kokonaisuutena vuonna 2024. Uusi taloussuunnittelujärjestelmä otettiin käyttöön vuoden 2024 talousarvion laadintaa varten kesäkuussa 2023 ja muiden järjestelmien osalta käyttöönotto on toteutunut 1.12. alkaen.

Toiminallisten tavoitteiden toteutuminen 2023

	Tavoite	Arvio toteumasta
1	Hyvinvoinnin kasvu - Asiakaslähtöisten digitaalisten asiointipalveluiden kehittäminen. - Digitukipalveluiden edistäminen	Toteutui
2	Uudistuva työ ja asuminen - Hybridityön mahdollisuuksien edistäminen. - Viestinnän saavutettavuuden ja vaikuttavuuden parantaminen. - Oppilaitos- ja opiskelijayhteistyön edistäminen	Toteutui
3	Vahva kaupunkiyhteisö - Valmisteluprosessin avoimuuden lisääminen. - Osallistuvan budjetoinnin toteutus. - Työkykyjohtamisen valmiuksien parantaminen.	Toteutui

	- Työhyvinvointiin panostaminen (työhyvinvointikyselyn tulokset hyvällä tasolla)	
4	Kestävä talous - Talousviestinnän ja raportointikäytäntöjen kehittäminen. - Investointien suunnittelu- ja hallintamallin luominen	Toteutui osittain

Tarkastuslautakunta arvioi toimialaan sisältyvien palveluiden toiminnan tuloksellisuutta toiminnan tunnuslukujen ja kertomusvuoden aikana kerätyn arviointimateriaalin pohjalta.

Talousoalvelut

Järjestelmä uudistus toteutettiin yhdessä Provincia Oy:n kanssa, josta talous- ja palkkahallinnon palvelut ostetaan 1.1.2024 alkaen. Uudistus on laaja ja koskettaa koko kaupunkia. Talousoalveluiden osalta myös raportoinnin, investointien suunnittelun ja talousviestinnän mallia on kehitetty sekä panostettu ohjeistusten uudistamiseen sisäistä valvontaa edistämällä ja toimintaprosessien kehittämiseen.

Vuoden 2022 tilintarkastuksessa havaittiin, että Heinolan kaupungille oli kertynyt myyntisaatavia erityisen suuri määrä, josta osa voitiin todeta epäkuranteiksi. Vuoden 2023 aikana myyntisaatavien seurantaan liittyen suoritettiin erillistilintarkastusta. Luottotappioprosessia muutettiin vuoden 2023 aikana siten, että kaikki vuoden vanhat myyntilaskut ja konkurssisaatavat kirjattiin luottotappioiksi. Aikaisemmin luottotappioita on kirjattu vasta saatavan vanhenemisen myötä. Muutoksen vuoksi tilikaudelle 2023 kirjattu luottotappioiden määrä ei siten kuvaa yhden vuoden luottotappiomäärää. Vuonna 2023 luottotappioita sisältyy muihin toimintakuluihin yhteensä 1 755 574,75 euroa (270145,30 v. 2022). Vuoden aikana useille Heinolan kaupunkilaisille lähetettiin vuosien takaisia jo kertaalleen maksettuja laskuja. Kaupunki ei osaa arvioida, miten kaksi kertaa maksettujen laskujen osalta tullaan toimimaan.

Tilintarkastuksen yhteydessä nousi esiin myös puutteita kaupungin sopimusten hallinnassa. Kaupungilla on käytössä Dynasty 10.3 asianhallintajärjestelmä, jossa myös sopimusten hallinta järjestetään. Yleisen ohjeistuksen mukaan kaikki sopimukset pitäisi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tallentaa Dynastyyn tai laatia Dynastyssä. Kaupungilla on yhä joitakin suullisia sopimuksia, jotka voivat aiheuttaa riskin sille, että sopimusten ehdot kuten toimitusehdot ja hinnat eivät ole osapuolten tiedossa tehden sopimusten valvonnasta haastavaa ja henkilöriippuvaista. Lisäksi pienhankinnat, joille ei ole tehty markkinakartoitusta voivat olla taloudellisesti tehottomia. Sopimuksia on myös yhä paperisina, joita ei ole viety Dynastyyn. Suurena ongelmana Heinolan sopimusten hallinnassa nähdäänkin sopimukset, jotka eivät päädy Dynastyyn. Sopimushallinnan toimimattomuus aiheuttaa kaupungilla paljon lisätyötä, joka taas taistelee ”resurssiiviisautta” vastaan, joka on osa Heinolan kaupunkistrategiaa.

Henkilöstöpalvelut

Noin puolet Heinolan kaupungin henkilöstöstä siirtyi 1.1.2023 hyvinvointialueelle ja tämä on vaikuttanut henkilöstöpalveluiden palvelualueen toimintaan siten, että henkilöstöpalveluiden toimintaa kehitetään paremmin toimialojen tarpeita ja johtamisen tukea palvelemaan suuntaan. Vuonna 2023 valmistauduttiin myös palkkahallinnon ulkoistuksen osalta toimintojen siirtoon Sarastialta Provinciale vuoden 2024 alusta alkaen ja toteutettu hr-järjestelmä-muutosta osana kokonaisvaltaista järjestelmä uudistusprojektia. Myös kokonaisvaltaista työkykyjohtamista, työhyvinvointia sekä osaamisen kehittämisen mallia on edistetty. Työhyvinvointikyselyn tulokset paranivat tai pysyivät samana vuoteen 2022 verrattuna muutoin paitsi perehdyttämisen osalta tuloksissa oli pientä laskua. Parhaimmat tulokset olivat lähiesihenkilötyön osiossa.

Hallinnon tukipalvelut

Vuonna 2023 järjestettiin eduskuntavaalit ja toiminnassa keskityttiin yhä paremmin tukemaan toimialoja tehtävissään ja huolehtimaan keskitetysti mm. arkistointi- ja tiedonhallinnan kehittämistehtävistä. Sähköisen arkistoinnin toimintaohje on hyväksytty ensimmäistä kertaa.

Resurssien riittävyys ja toimialojen välinen yhteistyö

Palvelualueet kokevat toimialojen välisen yhteistyön toimivan ja yhteistyö on osittain hyvin tiivistäkin. Resurssit koetaan kohtuullisen riittäviksi. Resurssihaasteisiin voidaan vastata automatisoinnilla sekä osittaisella ulkoistamisella sekä palvelumalleilla. Lisäksi osaamisen kehittäminen koetaan tärkeänä resurssieja parantavana tekijänä.

Tilikauden toteuma

Yhteiset palvelut -toimialan tuottojen osalta toteuma oli 92,2 % ja kulujen osalta 82,9 %. Toimialan kulut olivat yhteensä n. 5,8 milj. euroa ja tuotot olivat puolestaan n. 0,3 milj. euroa. Toimintakate eli nettomenot olivat -5,4 milj. Euroa. Toimintakatteen toteutuma jäi alle talousarvion, toteutumaprosentin ollessa 81,7 %. Kokonaisuutena toimialan tavoitteet toteutui hyvin ja talousarvio alittui. Yhteisten palveluiden toimintaan vuonna 2023 vaikuttivat useat muutokset, mutta toimintaa kehitettiin kuitenkin johdonmukaisesti. Muutoksista huolimatta toimialan toiminta oli pääosin tavoitteiden mukaista ja toimintaa kehitettiin edelleen aktiivisesti ja suunnitelmallisesti.

6.1.2 Elinvoimalautakunnan toimiala

Elinvoimatoimialan tehtävänä on kaupungin elinvoimaisuuden ja vetovoiman kehittäminen. Tehtäviä toteutetaan viidellä palvelualueella.

Elinvoimalautakunnan toimiala

Toiminallisten tavoitteiden toteutuminen 2023

	Tavoite	Arvio toteumasta
1	Hyvinvoinnin kasvu <ul style="list-style-type: none"> - Uudistetaan monialaisen yhteistyön käytäntöjä aktivointiasteen nostamiseksi. - Etsitään keinoja yksityisten ja julkisten toimijoiden kanssa työpaikkaliikenteen parantamiseksi Heinolasta ja Heinolaan. - Saadaan käytäntöön HIT - Heinolan ilmastotiekartan keskeisiä kehittämiskohteita. 	Toteutui osittain
2	Uudistuva työ ja asuminen <ul style="list-style-type: none"> - Asumisen tarjontaa lisätään tonttimyyntien avulla ja vapaa-ajan asuntojen muuttamisella vakituisiksi asunnoiksi siellä, missä se on infrastruktuurin kannalta mahdollista - Käynnistetään yhteistyöhankkeita yritysten, korkeakoulujen ja oppilaitosten kanssa yritystoiminnan kehittämiseksi ja työvoiman saamiseksi yrityksiin. 	Toteutui osittain
3	Vahva kaupunkiyhteisö <ul style="list-style-type: none"> - Kehitetään kaupunkia yhdessä asukkaiden, yrittäjien, yritysten ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa kyselyitä, työpajatyöskentelyä, seminaareja ja muita tapahtumia apuna käyttäen. Samalla rakennetaan Heinolan ekosysteemiä. - Työhyvinvointiin panostaminen (työhyvinvointikyselyn tulokset hyvällä tasolla) 	Toteutui
4	Kestävä talous <ul style="list-style-type: none"> - Kiinteistöjen uusiokäytön eteneminen 	Toteutui osittain

- Tonttimyynnin käytännöt ja prosessi uudistetaan

Tarkastuslautakunta arvioi toimialaan sisältyvien palveluiden toiminnan tuloksellisuutta toiminnan tunnuslukujen ja kertomusvuoden aikana kerätyn arviointimateriaalin pohjalta.

Kiinteistö- ja mittauspalvelualue

Kiinteistö- ja mittauspalveluiden pitkään jatkunut henkilöstövaje on saatu korjattua vuosien 2022 ja 2023 aikana ja keskeiset auki olleet vakanssit on saatu täytettyä. Kiinteistö- ja mittauspalvelut vastaavat mm. rakentamattomien yritys- ja asuintonttien myymisestä ja vuokraamisesta. Myös viljelyalueiden maanvuokrasopimukset hoidetaan kiinteistö- ja mittauspalveluissa. Vuoden 2023 lopulla eläköityvän kiinteistösihteerin tilalle rekrytoitiin kiinteistösihteeri, joka on päässyt hyvissä ajoin perehtymään tehtäväkenttään. Myös auki ollut maanmittausinsinöörin tehtävä saatiin täytettyä syksyllä 2023.

Kaupunkisuunnittelupalvelualue

Kaupunkisuunnittelussa on vuoden 2023 aikana rakennettu maankäytön strateginen tavoitekartta ja asumisen kehittämisohjelma Heinolalle. Tähän työhön ovat myös valtuutetut osallistuneet alkusyksyn 2023 työpajatyöskentelyssä. Maankäytön strateginen tavoitekartta antaa kokonaiskuvan Heinolan kehittämisestä maankäytön näkökulmasta ja tavoitekartassa priorisoidaan ja aikataulutetaan keskeisiä kaavoitushankkeita. Mm. maakuntakaava ja MAL-sopimus antavat linjaukset maankäytön strategiselle tavoitekartalle, joka on säännöllisesti talousarvioprosessin yhteydessä päivitettävä, arjessa elävä dokumentti. Maankäytön strategisen tavoitekartan rinnalla on valmisteltu asumisen kehittämisohjelma, jonka avulla on arvioitu mitä alueita ja miten Heinolassa on keskeistä kehittää mm. olemassa olevaa yhteiskuntainfraa hyödyntäen ja eri alueiden elinvoimaisuutta parantaen päiväkotij- ja kouluverkko huomioon ottaen. Kaupunkisuunnittelussa on vuoden 2023 aikana käynnistetty kaavoitusyhteistyö Hartolan kunnan kanssa. Tämän vuoksi kaupunkisuunnitteluun rekrytoitiin syksyllä 2023 henkilö, joka työskentelee kaavoitustehtävissä kaupunkisuunnittelun asiantuntijoiden kanssa ja heidän opastuksessaan. Hartolan kunnalle tehtävät kaavoitustyöt laskutetaan Hartolan kunnalta sopimuksen mukaisesti. Kaupunkisuunnittelu ostaa mm. luonto- ja meluselvityksiä ulkopuolisilta asiantuntijoilta.

Työllisyyspalvelualue

Työllisyyspalveluissa on keskitytty TE2024-uudistuksen edellyttämiin muutoksiin mm. osallistamalla syksyllä käynnistyneen Päijät-Hämeen työllisyysalueen valmistelutyöhön yhdessä muiden Päijät-Hämeen kuntien ja kaupunkien kanssa. Elinkeinopalveluissa on satsattu yritysyrityksien käytännön kehittämiseen,

oppilaitos- ja korkeakoulu yhteistyöhön sekä keskeisten kaupunkikehityshankkeiden edistämiseen.

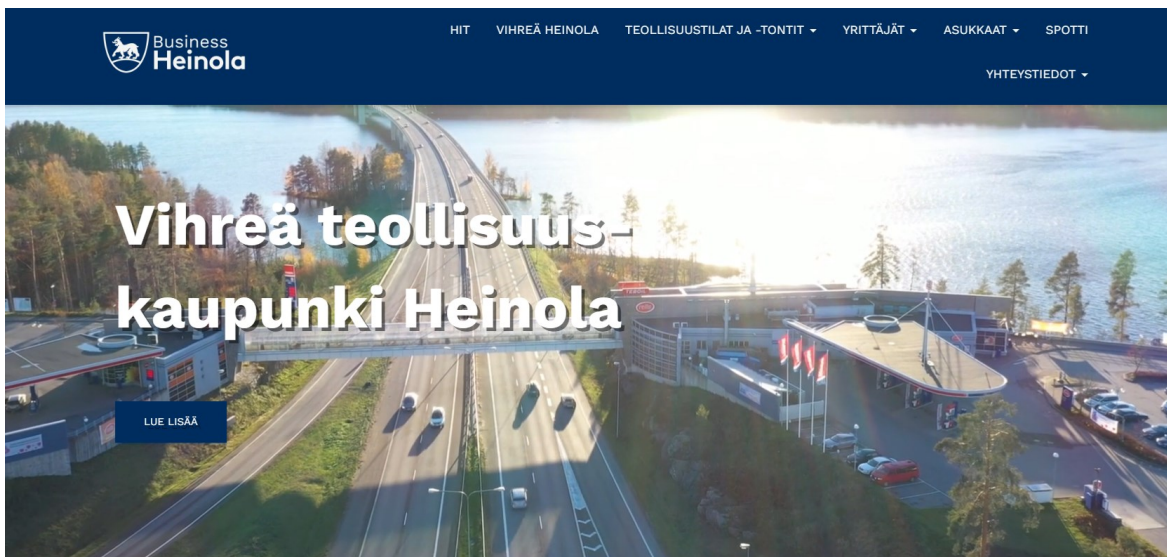
Työllisyyspalvelut on verkostoitunut ja vuoden aikana on toimittu yhteistyössä yritysten, oppilaitosten (koulutuskeskus Salpaus), HVA:n, TE-toimiston, Jyränkölän setlementin TE2024-valmistelu ja muiden Päijät-Hämeen kuntien kanssa. Palkkatukityöllistettävien henkilöiden työllistäminen on ollut keskeinen työllisyyspalveluiden tehtävä. Syksyllä 2023 eläköityi keskeinen osaja työllisyyspalveluista ja hänen tehtäviään hoitamaan saatiin apua Jyränkölän setlementiltä Tuki rinki -hankkeen avulla. Vuoden 2024 aikana on arvioitavana, ostetaanko työllisyyspalveluiden tarvitsemaa asiantuntijuutta Jyränkölältä.

Merkittävänä haasteina toimialueella koetaan TE-uudistuksen tuomat avoimet kysymykset esimerkiksi palkkatukeen ja kasvaviin työttömyysturvamaksuihin liittyen. Palveluiden järjestäminen ja resurssien riittävyys sekä henkilöstön että talouden osalta aiheuttaa huolta palvelualueella. Kuinka järjestetään jatkossa viranomaistyötä täydentävät palvelut kaupungin ja muiden toimijoiden osalta. Uudistusta ajatellen on vielä paljon avoimia kysymyksiä siitä mitä tulee tapahtumaan esimerkiksi hankerahoitukselle, palkkatuelle, työpajoille ja työllisyysneuvonnan kokonaisuudessaan. Heinolan osalta työttömyysaste kasvoi 0,6 %-yksikköä edelliseen vuoteen nähden ja aktivointiaste puolestaan laski.

Elinkeinopalvelualue

Suotuisaa muuttoliikkeettä Heinolaan pyritään edelleen vahvistamaan. Heinolan tarjontaa lapsiperheille ja yrityksiä varten kootaan palvelukokonaisuudeksi kaupunkimarkkinointia varten. Heinolaa tehdään tunnetuksi myös tapahtuminen avulla. Tapahtumista suurin ja tunnetuin on Heinolan kesäteatteri. Vuosien 2023–2026 aikana on tavoitteena kasvattaa yksityisten toimijoiden ja kaupungin yhteistyötä tapahtumamarkkinoinnissa.

Vuoden 2023 aikana yritys yhteistyön tehostamiseksi selkeytettiin yrityksille tarjottavia palveluita palvelumuotoilun avulla, uudistettiin Business Heinola -sivusto ja otettiin käyttöön asiakkuudenhallintajärjestelmä, joka on osa kaupungin digitiekartan toteuttamista. Lisäksi elinvoimapaalveluiden toiminnan ohjaamista ja vaikuttavuutta parannettiin hyödyntämällä entistä paremmin sekä nykyisistä tietojärjestelmistä että ulkoisista tietolähteistä saatavaa yritys-, väestö- ja paikkatietoa.

Uudistettu Business Heinola -kotisivusto, [Etusivu - Business Heinola](#)

Heinolan kaupunki palkittiin vuonna 2023 Päijät-Hämeen yritysystävällisin teko -kilpailussa uudistuneella yritysysteistyön toimintamallillaan. Tämä ulkopuolinen tunnustus kertoo hyvin siitä, että tekeminen on päämäärätietoista ja tavoitteisiin pyrkivää, sekä vaikuttavaa.

Kuntaorganisaatiossa toimialojen välinen hyvä yhteistyö on ensiarvoisen tärkeää. Sisäisten prosessien rakentaminen ja muokkaaminen ovat avainasioita hyvän palvelun tuottamisessa. Erityisen tärkeää on ymmärtää, että kunnalla ollaan ennen kaikkea töissä asiakaspalveluorganisaatiossa. Merkittävimpänä riskinä ja haasteena nähdään palvelualueen henkilöresurssien vähyyttä.

Resurssien riittävyys ja toimialojen välinen yhteistyö

Elinkeinopalvelut tekee tiivistä yhteistyötä yli toimialojen. Muutosohjelman myötä elinvoima- ja elinkeinoasiat tulee olla koko organisaation työpöydällä. Siten saadaan lisättyä resursseja tekemiseen ja onnistumisen mahdollisuudet kasvavat. Organisaatiokeskeisyydestä tulee siirtyä asiakaskeisyyteen. Työttömyyden kasvu ja erityisesti monialaisen palvelutarpeen mukaisten palvelujen tarpeen kasvu tulee huomioida resurssien riittävydessä.

Tilikauden toteuma

Elinvoimatoimialan toteutuma vuonna 2023 oli tuottojen osalta 113,7 % ja kulujen osalta 94,8 %. Toimialan kulut olivat yhteensä n. 8,1 miljoonaa euroa ja tuotot ovat puolestaan n. 3,2 miljoonaa euroa. Toimintakate oli n. -4,9 miljoonaa euroa. Tuottoja kertyi enemmän ja kuluja kertyi vähemmän kuin talousarvioon oli tilikaudelle arvioitu. Myös toimintakatteen toteutuma toteutui talousarviota hieman parempana toteutumaprosentin ollessa 85,7 %. Tuottoihin vaikutti erityisesti kulttuuripalveluiden kesäteatterin hyvä tulos ja kiinteistö- ja mittauspalveluiden onnistuminen tonttien myynnissä, vaikka muutama vuodelle 2023 toteutuvaksi arvioitu tonttikauppa siirtyi vuoden 2024 puolelle.

6.1.3 Hyvinvointilautakunnan toimiala

Hyvinvointipalveluiden toimiala vastaa kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden, opetus- ja koulutuspalveluiden, nuoriso-, kirjasto- ja liikuntapalveluiden sekä museotoiminnan järjestämisestä. Hyvinvointipalvelut vastaavat kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä sekä maahanmuuttajien kotouttamisesta ja heille järjestettävien palveluiden yhteensovittamisesta. Toimiala vastaa myös ennaltaehkäisevän päihdetyön tehtävistä. Hyvinvoinnin toimiala koostuu seuraavasta neljästä palvelualueesta.

Hyvinvointilautakunnan toimiala

Varhaiskasvatus

Opetus ja koulutus

Virikkeellinen elämä

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvointitoimialan talous toteutui lähes suunnitellusti (100.6 %). Talousarvioylitys 200 735 €, seurasi lähinnä Opetus- ja koulutuspalveluiden velvollisuudesta järjestää ja turvata äärimmäistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten koulunkäynti ja oppiminen. Talouden kehitykseen ovat vaikuttaneet merkittävät kunnalliset palkkaratkaisut (yleiskorotukset sekä kertakorvaukset), haasteellisten lasten ja nuorten koulunkäynnin järjestämiskulut muualla olevien lastensuojeluyksiköiden ja erityiskoulujen yhteydessä tai tarvittavien henkilökohtaisten koulunkäynninohjaajien palkkaaminen.

Yhdyspintaprosessien rakentuminen hyvinvointialueen kanssa toteutui odotetusti. Lapsiperheille suunnattujen palvelujen ja opiskeluhuollon osalta yhteistyökäytänteitä ja tiedon kulkua kehitettiin ja luotiin sille rakenteita. Kotouttamisen työnjakoa hyvinvointialueen kanssa kehitettiin, sillä vastuu siitä siirtyi 1.1.2023 enenevässä määrin kunnille. Toiminnan lainsäädäntöön on luvassa vielä uudistuksia. Ikäihmisten hyte-työssä rakennettiin vuoden aikana hyvä verkostotyö toimijoiden kesken niin kaupungin sisällä kuin hyvinvointialueen kanssa. Yhdyspintatyöskentelyn toimivuus ja kaikki yhteistyö on entistä tärkeämpää ja korostuu palveluiden tuottamisessa. Aukkaiden sujuvan arjen tuki on läheltä saatavilla oleva varhainen apu arkeen. Toiminta on löytänyt paikkansa ja roolinsa muiden palveluiden ja toiminnan keskellä. Heinola on myös mukana yhteistyötahona HVA:n RRP2-hankeessa, jonka tavoitteena on yhtenäisen

toimintamallin, hyvinvoinnin monialaisen palvelukonseptin muodostaminen. Toimintamalli yhdistää alueen hyvinvointia, toimintakykyä, terveyttä ja osallisuutta edistävät palvelut ja toiminnot helposti löydettäväksi kokonaisuudeksi.

Vuoden 2023 ilonaiheita olivat toimialan henkilökunnan aktiivinen panos perustehtävän onnistumiseen sekä rohkeus tuoda esille kehittämissideoita sekä toiminnan parantamisehdotuksia.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen 2023

	Tavoite	Toteuman arviointi
1	Hyvinvoinnin kasvu - Yhdyspintaprosessien rakentaminen hyvinvointialueen kanssa	Toteutui
2	Uudistuva työ ja asuminen - Vahvistunut markkinointi ja viestintä	Toteutui
3	Vahva kaupunkiyhteisö - Yhteisöllisyyden vahvistaminen koronavuosien jälkeen - Kasvun ja kehityksen ohjauksen koordinaatio varhaiskasvatuksesta 2.asteelle - työhyvinvointiin panostaminen (työhyvinvointikyselyn tulokset hyvällä tasolla)	Toteutui
4	Kestävä talous - Käyttötalouden tasapaino toiminta suunnitellaan lapsi/oppilas/asiakasmäärän mukaisesti	Toteutui

Tarkastuslautakunta arvioi toimialaan sisältyvien palveluiden toiminnan tuloksellisuutta toiminnan tunnuslukujen ja kertomusvuoden aikana kerätyn arviointimateriaalin pohjalta.

Opetuksen ja koulutuksen palvelualue

Koulutus järjestetään omana palveluna lukuun ottamatta vaativaa erityistä tukea tarvitsevien ja ruotsinkielisen perusopetuksen oppilaiden opetusta. Oppilashuollon asiantuntijapalvelut järjestettiin Hyvinvointialueen toimintana 1.1.2023 alkaen. Oppilasruokailu, kiinteistöjen hoito, siivous sekä vahtimestaripalvelut ostettiin sisäisenä palveluna kaupungin teknisestä toimesta.

Heinolan musiikkiopiston ja lukion hallinto yhdistettiin 1.8.2023 siten, että lukion rehtori vastaa myös musiikkiopiston hallinnosta ja musiikkiopiston vastuuopettaja käytännön toiminnasta. Samaan aikaan 1.8.2023 alkoi Heinolan lukion ja musiikkiopiston yhteinen koulutuslinja sekä linja aktiivisesti urheilulle nuorille. Nämä uudistukset lisäsivät lukioon ensisijaisesti hakevien määrän 80 hakijaan.

Kirkkis-talon (entinen Kirkonkylän koulu) suunnittelu eteni toimielimissä siten, että koulun toiminta ja alueen esiopetus siirtyvät väistötiloihin Tommola -taloon 1.8.2024 lukien. Koulukuljetusmobiilisovellus otettiin käyttöön kaupungin perusopetuksessa. Kaupungin peruskoulujen oppilasmäärään lasku oli pienempi kuin ennusteissa. 21.9.2023 tilastointipäivän oppilasmäärä oli 30 oppilasta suurempi kuin vuoden takainen ennuste.

Merkittäviä onnistumisia vuoden aikana oli lukion urheilu- ja musiikkilinjojen alkaminen 1.8.2023, sekä musiikkiopiston hallinnon järjestäminen yhdessä Heinolan lukion kanssa jo olemassa olevilla resursseilla. Koulukuljetuksen laadun parantuneen merkittävästi mobiilisovelluksen vuoksi.

Opiskelijoiden, kotoutujien ja lapsiperheiden hyvinvoinnin edistämässä palveluiden laatu ja vaikuttavuus olivat merkittävässä roolissa tuloksellisuuden rinnalla. Vaikka työtä tehtäisiin paljon ja asiakaskäyntien määrä hipoo pilviä ja työn vaikuttavuus voi olla hyvin heikkoa. Keskeistä palvelualueen arvioinneissa on ollut palvelun tuottama hyöty asiakkaille. Toiminnassa on arvioitu ja kehitetty työtapoja palvelun laadun yhdenmukaistamiseksi ja parantamiseksi. Tuen hyöty on kuitenkin aina tilannekohtainen ja subjektiivinen kokemus. Tulosten mukaan palaute kaiken kaikkiaan oli hyvää. Opiskeluhuoltopalveluun ollaan yleisesti tyytyväisiä. Henkilöstön tavoittaa ja opiskelijoiden mielestä saatu apu, luottamuksellisuus ja kuulluksi tuleminen kaikki arvioitiin korkealle. Sidosryhmien tuloksissa esiin nousi myös yhteistyön sujuvuus, tavoittaminen, työskentelyn käyntiin lähteminen, työntekijän suhtautuminen tilanteisiin sekä saatu tuki.

Varhaiskasvatus

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa oli 31.12.2023 lapsia yhteensä 361

- perhepäivähoito (29)
- päiväkotitoiminta (332)
- esiopetus (118).

Yksityistä varhaiskasvatusta käytti vuoden aikana yksi lapsi. Tehostettua tukea sai lapsista 8,8 % ja erityistä tukea 4,5 %. Avoimen varhaiskasvatuksen palveluissa vauvakahvilassa kävi syksyn aikana 22 eri perhettä, avoimessa päiväkodissa 39 ja kerhossa oli 16 lasta. Vapaita varhaiskasvatuspaikkoja 31.12.2023 oli 12, kerhopaikkoja 3 ja esiopetuspaikkoja 2. Toivomaansa varhaiskasvatuspaikkaan pääsi 95 % lapsista.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki muuttui 1.3.2023 ja lain muutoksen vuoksi asiakasmaksutuotot pienenevät merkittävästi. Heinolassa on maksuttomassa varhaiskasvatuksessa n. 70 % lapsista.

Tuloksellisella johtamisella varmistetaan laadukas palvelu. Varhaiskasvatuksen tuloksellista johtamista pidetään yllä seuraavilla toiminnoilla:

säännölliset palaverirakenteet sekä päiväkodin johtajien että palveluasiantuntijoiden kanssa

onnistumiskeskustelut vuosittain

vuosittainen kehittämisiltapäivä

koulutussuunnittelu

henkilöstö- ja asiakaskyselyt

talouden seuranta

Onnistumisia mitataan CAF-itsearviointilla ja sen perusteella valitaan myös kehittämiskohde vuosittain. Organisaation johtamisessa sekä päätöksenteossa tulisi hyödyntää enemmän ruohonjuuritason, lähiesihenkilöiden ja palvelualuejohtajien hiljaista tietoa sekä kokemusta. Palvelualueen johtamiseen kaivataan toimivia tukipalveluita sekä riittäviä esihenkilöresursseja, jotta esihenkilöt voisivat keskittyä oman osaamisensa mukaiseen perustehtävään.

Varhaiskasvatuksessa suoritetaan maakunnallinen asiakaskysely vuosittain (joka toinen vuosi varhaiskasvatus, joka toinen vuosi esiopetus). Tulokset käsitellään hyvinvointilautakunnassa ja lähetetään tarkastuslautakunnalle tiedoksi. Tulokset käsitellään myös varhaiskasvatusyksiköissä ja niiden perusteella toimintaa kehitetään toimintavuosisuunnitelmien tavoitteiden suunnassa. Vuoden 2023 kyselyyn vastasi 211 3–5-vuotiasta lasta, 159 huoltajaa ja 84 työntekijää. Lasten osalta vastausprosentti oli 76 %, huoltajien 61 % ja henkilöstön 63 %. Huoltajien antamien yleisarvosanojen keskiarvo oli huikea 9,4 ja henkilöstön erittäin hyvä 8,6 %. Lapsien vastaukset olivat hyvin samankaltaisia kuin aikaisemmissa arvioinneissa. Lasten positiiviset kokemukset kavereiden määrästä tuntuivat lisääntyneen aikaisemmasta arvioinnista, eikä kiusaamisasiat nousseet nyt juurikaan esiin.

Lasten näkemys vahvuuksista

- Hoitopaikan aikuiset ovat mukavia
- Hoitopaikan aikuiset auttavat minua tarvittaessa
- Minulla on kavereita

Lasten näkemys kehittämiskohteista

- Voin käyttää tietokonetta, tablettia tai puhelinta hoitopaikassa.
- Suunnittelemme yhdessä mitä päivän aikana tehdään.
- Voin leikkiä tarpeeksi ja rauhassa

Virikkeellisen elämän palvelualue

Palvelualueen toiminnan lähtökohta on myös kaupunkilaisten osallisuuden vahvistaminen. Heinolan kaupungin OSBU-rahalla toteutettiin Puistoruokailu Maaherrankadun Tarhan pihassa 6.6.- 30.6.2023. Toteutus onnistui hyvän yhteistyöverkoston avulla ja palaute oli kiitettävää. Ikäihmisten osallisuutta pyrittiin vahvistamaan Ikäihmisten kulttuuripolulla sekä Ikäihmisen yliopiston luentosarjalla, jota järjestettiin kirjastossa yhteistyössä Päijät-Hämeen kesäyliopiston kanssa.

Jauhelihakeiton valmistaminen puistoruokailuun.

Vuonna 2023 tavoitteena oli myös luontoliikuntahankkeiden edistäminen mm. markkinoinnin kehittämisen avulla. Tavoitteena oli vuoden aikana järjestää julkisia tapahtumia vähintään 20, kulttuuri- ja paikallispolku - tapahtumien tavoite oli n. 20 tapahtumaa. Tavoitteet toteutuivat tapahtumien osalta ja vuoden aikana tehtiin markkinointimateriaaleja luontoliikuntakohteista. Paikallispolun pilotoinnin jälkeen toiminta laajeni kaikkiin kouluihin. Kulttuuripolku etenee suunnitelmien mukaan, ikäihmisten kulttuuripolku valmistui joulukuussa 2023.

Tavoitteena oli myös kasvattaa palvelujen markkinointia mielenkiintoisten julkaisujen avulla. Markkinointimateriaaleja tehtiin ja julkaistiin kansallisissa ja kansainvälisissä kanavissa (museokohteet ja frisbeegolf). Somemarkkinointi oli vuoden aikana laajaa ja aktiivista.

Kirjaston investointimääräraha jäi käyttämättä, koska hanke ei edennyt suunnitellusti. Luottotappiot edellisiltä vuosilta vaikuttivat myös käyttötalouteen. Palkkamäärärahat ylittyivät yleisen palkkakehityksen takia. Museopalveluiden tulot ylittyivät 60.000 euroa lisääntyneiden kävijöiden ja museokaupan ansiosta. Kävijämäärät nousivat kolmanneksella.

Virikkeellinen elämä – palvelualue on mielenkiintoinen ja toimiva ratkaisu ja toiminta palvelee kaikenikäisiä kuntalaisia. Palvelualue on lisännyt yhteistyötä yksiköiden välillä, antanut esihenkilöille vertaistukea sekä ymmärrystä toisen palveluyksikön työstä. Kaikki tehdään työtä kuntalaisten palvelujen tuottajana ja yhdessä ollaan vahvempia.

Resurssien riittävyys ja toimialojen välinen yhteistyö

Vuoden 2023 hyte-palvelualueen resurssointi oli toimiva sekä lainsäädäntöön ja tavoitteisiin suhteutettuna oikein mitoitettu. Varhaiskasvatuksessa kuitenkin koetaan, että toimialojen sekä palvelualueiden välistä yhteistyötä tulisi lisätä. Asioita jää "harmaalle alueelle", jolloin ei tiedetä kenelle asia kuuluu tai asioita on rajattu tukipalveluiden ulkopuolelle eikä palvelualueella taas ole resurssia ko. tehtäviin. Yhteistä suunnittelua, keskustelua ja avoimuutta tulisi lisätä sekä huomioida asiakastyötä tekevien näkökulma ja tieto.

Tilikauden toteuma

Hyvinvointitoimialan talousarvio toteutui lähes suunnitellusti. Toteutuma tuottojen osalta oli n. 3 milj. euroa (102,6 %) Toimialan kulut olivat n. 33 milj. euroa (100,7 %). Toimintakate oli -30 263 140 milj. euroa (100,6 %). Tulojen ja menojen poikkeama oli 200 735 euroa. Investointimenojen toteutuma oli 62,3 %. Kailas -talon liittyvät koulun ja päiväkodin hankinnat saatiin toteutettua. Kirjaston (Tietokeskus) ja Taidemuseon remontit ovat suunnitteluvaiheessa, joten niiden osalta kuluja ei vielä ole kirjautunut.

6.1.4 Teknisen lautakunnan toimiala

Toimialan organisaatioon kuuluvat kolme palvelualueita: kuntatekniikka, tilakeskus sekä ruoka- ja siivouspalvelut. Toimialalla vuoden 2023 toimintaa linjasi investointihankkeiden puolittuminen edelliseen vuoteen verrattuna.

Palveluverkkopäätösten mukaisista suurhankkeista Kailas-talon käyttöönotto ja talon toiminnalliset asiat heijastuivat keväälle. Kailas-hankkeessa ilmeni tavanomaisessa laajuudessa myös takuukorjaustarpeita, vaikka hanke sinällään valmistui aikataulussa. Lyseonmäen koulun kosteusvauriokorjaus käynnistyi kesällä. Sen sijaan Kirkkis-talo tarvitsi jatkosuunnittelua kulujen karsimiseksi ja syksyllä hankkeen kulut saatiin puristettua 10,72 M€.

Valmistunut Kailas-talo.

Toiminallisten tavoitteiden toteutuminen 2023

	Tavoite	Toteuman arviointi
1	Hyvinvoinnin kasvu <ul style="list-style-type: none"> - Edistetään esteettömyyttä - Pidetään hyvänä puistojen ja liikuntapaikkojen asiakastyytyväisyyttä - Tuetaan Hyvinvointiohjelman mukaisia tavoitteita - Toteutetaan sekä edistetään uusituvan energian järjestelmiä (esim. aurinkosähkö- ja maalämpöjärjestelmiä) 	Toteutui osittain
2	Uudistuva työ ja asuminen <ul style="list-style-type: none"> - Lisätään houkuttelevuutta ja elinvoimaa kaupunkiympäristö- ja liikenneverkkoinvestoinneilla 	Toteutui

	<ul style="list-style-type: none"> - Tuotetaan toimivia ja arkea tukevia yhdyskuntateknisiä palveluja - Hyödynnetään kehittävää ja osallistavaa korkeakouluysteistyötä (ml. Salpaus) 	
3	<p>Vahva kaupunkiyhteisö</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kehitetään ja hyödynnetään rakennus- ja yhdyskuntainfrastruktuurin tietojärjestelmiä - Työhyvinvointiin panostaminen (työhyvinvointikyselyn tulokset hyvällä tasolla) - Kootaan systemaattisesti asukas- ja asiakaspalautetta sekä viestitään kaupungin digikanavissa 	Toteutui
4	<p>Kestävä talous</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tiivistetään kaupungin toimipisteiden verkostoa ja parannetaan tilatehokkuutta - Tehdään korjausvelka-analyysin pohjalta investointisuunnitelma 2020-luvulle ja toteutetaan vesilaitoksen korjausvelka-analyysi - Pienennetään kaupungin kiinteistötasetta - Hyödynnetään kaupunkipuistoa hiilinieluna - Tiivistetään omistajanhjauksella toimialojen yhteistyötä 	Toteutui osittain

Tarkastuslautakunta arvioi toimialaan sisältyvien palveluiden toimintaa ja tuloksellisuutta toiminnan tunnuslukujen ja kertomusvuoden aikana kerätyn arviointimateriaalin pohjalta.

Kuntatekniikka

Johtamisessa on pyritty ennakoivaan ja vuorovaikutteiseen sekä suoraan viestinnälliseen toimintamalliin. Samalla organisaation toimintatapaa on suunnattu oppivan organisaation suuntaan. Heinolassa esihenkilökoulutukseen on panostettu paljon, johtamisjärjestelmä toimii hyvin, vaikkakin aina löytyy myös kehityskohteita.

Yhteistyötä on onnistuttu kehittämään lupa- ja valvontatoimialan kanssa. Korkeakouluopiskelijoiden kiinnostus tekniikan harjoittelu- ja opinnäytetöitä kohtaan on kasvanut merkittävästi. Korkeakouluysteistyötä on pysytty hyödyntämään tuloksellisesti.

Tilakeskus

Kirkonkylän (nykyinen Kirkkis) kouluhankkeen sisältöä muutettiin keväällä ja hankkeen suunnittelua jatkettiin uudelta pohjalta kesän aikana. Hankkeen kustannuksia onnistuttiin vähentämään. Toimitilojen käytön tehostamista saatiin edistettyä vuoden aikana, pelastusasema ja muita pienempiä tiloja saatiin myytyä vuoden aikana. Vanhan ja kohtalaisen kalliisti ylläpidettävän Niemelä-talon purku alkoi marraskuussa. Tilatietojärjestelmän käyttöönottoa jatkettiin vuonna 2023 ja

rakennusinvestointien kustannustietojärjestelmä otettiin vuoden aikana käyttöön. Pidemmän aikavälin investointisuunnitelman osana tehtiin tilojen priorisointia, jossa isona osana on tarpeettomista tiloista luopuminen. Hyvinvointialueen kanssa yhteistyö on sujunut hyvin, vuokrasopimuksien tekemisessä oli hieman haastetta puolin ja toisin, mutta kokonaisuudessa asiat sujuivat hyvin.

Henkilöressurssien käyttöä on suunniteltu niin, että turhia resursseja ei olisi käytössä. Henkilöiden eläköitymisen aiheuttamat muutokset on suunniteltu jo muutamaksi vuodeksi eteenpäin. Samoin on suunniteltu omien resurssien käyttö verrattuna ostopalveluiden tarpeeseen mm. rakennuttaminen ja sähköasennustyöt.

Henkilöstö ikääntyy ja se asettaa haasteita fyysisessä työssä. Talotekniikka automatisoituu ja työ muuttuu niin, että digitaalisia välineitä käytetään entistä enemmän (kirjaukset ja tarkastukset, kommunikaatio). Osaamisen kehittäminen huoltohenkilökunnalla liittyy teknisiin järjestelmiin ja taloautomaatioon. Tämä saattaa myös lisätä motivaatiota ja työn mielekkyyttä. Rakennuttamisessa osaamisen kehittämisen tarpeet liittyvät tietotekniikkaan ja sen mahdollisuuksien hyödyntämiseen työssä.

Ruoka- ja siivouspalvelu

Hyvinvointialueuudistuksen vuoksi ruoka- ja siivouspalvelun henkilöstö väheni 34 työntekijällä. Muutoksen valmistelut sujuivat hyvin ja henkilöstö oli hyvin informoitu. Prosessi työllisti erityisesti hallintoa, mutta tukea oli saatavilla tarpeen mukaan. Ruokapalvelun toiminta keskittyy päiväkodin ja koulun ateriapalveluun. Siivouspalvelu tuottaa palveluja päiväkoti- ja koulukiinteistöissä sekä muissa kaupungin toimipaikoissa. Ruoka- ja siivouspalvelussa on vähennetty esihenkilöitä ja tällä hetkellä palvelualue työllistää 3 henkilöä. Ruokapalvelussa on käytössä kylmäruokatuantomalli, jonka toimesta on voitu vähentää henkilöstöä ja valmistuslaitteita tuotantokeittiöllä. Yhdistelmätyön hyödyntäminen tehostaa ja sujuvoittaa toimintaa. Työntekijöille voidaan tarjota 100 % työaikaa yhdistelmätyön myötä. Tuottavuus on parantunut jonkin verran, mutta kehittämistoimia tullaan tekemään myös tulevana vuosina.

Syynä kulujen talousarvioylitykseen on ollut merkittävä hintakehitys elintarvikkeissa, pesu- ja puhdistusaineissa sekä pehmopapereissa. Palkkojen ennakoitua suurempi korottuminen sekä Kirkonkylän toiminnan jatkuminen vanhassa kiinteistössä. Väistöön siirtymisen peruuntuminen aiheutti 2 määräaikaisen sijaisten työsuhteen jatkumisen koko vuodeksi, kahden kuukauden sijaan.

Kirkkiksen koulu.

Resurssien riittävyys ja toimialojen välinen yhteistyö

Resurssit koetaan riittäväksi, mutta osaamista ja uudistavaa henkilöstövirtausta tarvitaan mm. digitalisaation ja teknologian kehittymisen takia. Resurssien riittävyyttä seurataan hyvin tarkasti. Toimialojen yhteistyössä koetaan kuitenkin olevan jonkin verran kehitettävää vielä.

Tilikauden toteuma

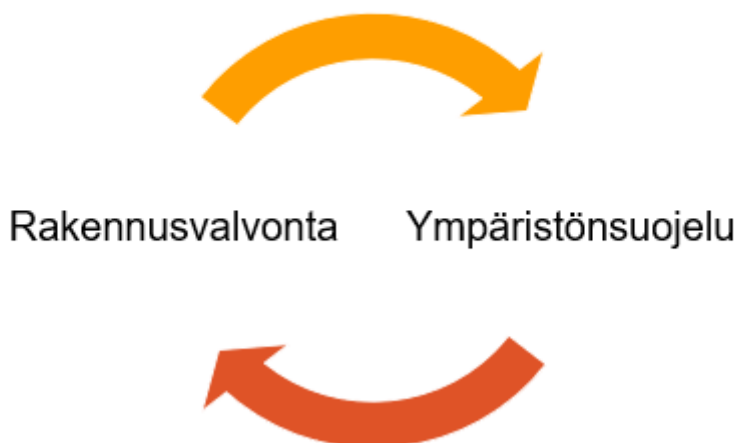

Tekniikkatoimialan toteutuma vuonna 2023 oli tuottojen osalta 108,50 % ja kulujen osalta 103,20 %. Toimialan kulut olivat yhteensä n. 20,3 miljoonaa euroa ja tuotot olivat puolestaan n.19,9 miljoonaa euroa. Toimintakate oli noin 0,8 miljoonaa euroa. Toimintakatteen toteutuma oli talousarviota parempi, tuloja kertyi ennakoitua enemmän vuokratuottojen osalta.

6.1.5 Lupa- ja valvontalautakunnan toimiala

Lupa- ja valvontatoimiala tuottaa kunnan lakisääteiset ympäristönsuojeluviranomaisen ja rakennusvalvontaviranomaisen tehtävät Heinolassa sekä yhteistyösopimuksella Hartolan ja Sysmän kuntien ympäristönsuojelun viranhaltijapalvelut. Lupa- ja valvontatoimiala tilaa ympäristöterveydenhuollon viranomaistehtävät Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymältä. Näitä ovat terveystarkastus ja eläinlääkäripalvelut. Toimiala muodostuu kahdesta palvelualueesta / yksiköstä.

Lupa- ja valvontalautakunnan toimiala

Toiminallisten tavoitteiden toteutuminen 2023

	Tavoite	Toteuman arviointi
1	Hyvinvoinnin kasvu - Osallistuminen koko kaupungin hyvinvointisuunnitelman ja -kertomuksen laatimiseen ja sen tavoitteiden seurantaan. Toimialan edustajana hyvinvointityöryhmässä vastaava ympäristösuojeluntarkastaja.	Toteutui
2	Uudistuva työ ja asuminen - Osana kaupungin tiedolla johtamisen tavoitteita: niiden rekistereiden ajantasaisuudesta huolehtiminen, joiden päivittäminen kuuluu toimialan vastuulle.	Toteutui
3	Vahva kaupunkiyhteisö - Rakennuslupien käsittelyaika, tavoite noin 1 kun rakennusvalvontaan on jätetty tarvittavat asiakirjat. - Uusien ympäristölupien ja maa-aineslupien käsittelyaika noin 4 kk.	Toteutui

4	Kestävä talous - Alueellisen lupa- ja valvonta yksikönselvittäminen sekä seudullisten ohjeistusten yhtenäistäminen.	Toteutui
---	--	----------

Tarkastuslautakunta arvioi toimialaan sisältyvien palveluiden toimintaa ja tuloksellisuutta toiminnan tunnuslukujen ja kertomusvuoden aikana kerätyn arviointimateriaalin pohjalta.

Rakennusvalvonta ja Ympäristönsuojelu

Henkilöstömuutokset jatkuivat vuonna 2023 jolla oli heijastusvaikutusta ympäristönsuojelun palvelualueen tavoitteisiin. Ympäristönsuojelun palvelualue jatkoi silti toimintakulttuurinsa uudistamista. Ympäristönsuojelun palvelualueella valvonta-aineistojen arkistointi aloitettiin sekä arkistoitujen asiakirjojen jakaminen kuntien kesken toteutettiin. Siten on mahdollista tuottaa jatkossa palvelut viranhaltijasta, ajasta ja paikasta riippumatta.

Opiskelijatyötä hyödynnettiin myös kuluneen vuoden aikana entistä enemmän. Rakennusvalvonnassa aloitettiin projekti 2023 keskeneräisten rakennuslupien tilasta. Kirjeitä on lähetetty noin 1.100 kpl. Keskeneräiset rakennusluvut ovat lisänneet lupamääriä ja rakennusvalvonnan tuloja. Projekti jatkuu vuonna 2024 niiden osalta, joilta ei ole saatu vastausta.

Selvitystä lupa- ja valvontatehtävien toiminta-alueen laajentumista naapurikuntiin ei ole jatkettu. Aloite jatkosta on naapurikunnilla. Alustavaa selvittelyä on tehty yhteisen viranomaislautakunnan perustamisesta Hartolan kunnan kanssa. Lupa- ja valvontatoimiala pysyi valtuuston asettamassa talouden ja toiminnallisten sitouvuksien tavoitetasossa vuonna 2023.

Resurssien riittävyys ja toimialojen välinen yhteistyö

Tällä hetkellä toimialan resurssit ovat riittävät, kun työntekijöiden 100% työaika varmistetaan sekä lupa-assistentin tehtävä vakinaistetaan sekä jatketaan korkeakoulu yhteistyötä. Näin varmistetaan edellytykset osaavan ja pätevän henkilöstön pysyvyydelle myös tulevaisuudessa tulevien eläköitymisen kohdatessa. Ympäristönsuojelussa joudutaan priorisoimaan liikaakin työtehtävissä, jolloin jotkut lakisääteiset tehtävät voivat jäädä liian vähälle painoarvolle ja huomiolle.

Tilikauden toteuma

Toimialan toimintatuotot toteutuivat 59 775 euroa suurempina talousarvioon nähden. Toimintakulut alittivat talousarvion myös 104 089 eurolla. Toimialan tulos oli näin 153 565 euroa ennustettua parempi.

7 TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI VUOSITAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA

Valtuusto asetti kaupungin toimijoille yhteensä 24 sitovaa vuositavoitetta. Tavoitteista 14 toteutui ja 10 tavoitetta toteutui osittain. Tarkastuslautakunta esittää, että tavoitteiden asettelu tulisi kehittää siten, että tavoitteiden toteutumista voidaan seurata konkreettisin mittarein. Myös tavoitteiden toteutumisen vaikuttavuutta tulisi arvioida.

Vuonna 2022 tehtiin merkittävä päätös Sarastia Oy:n palveluiden irtisanomisesta. Muutosta on toteutettu koko vuosi 2023 ja se on varsin kokonaisvaltainen. Heinolan kaupunki on siirtynyt tehtyjen päätösten mukaisesti vuoden 2024 alusta maakunnallisen yhtiön Provincia Oy:n asiakkaaksi, mikä on tarkoittanut hr- ja talousjärjestelmien ja prosessien kokonaisvaltaista uudistamista.

Vuonna 2023 toimialan toimintaa ohjasi lukuisten merkittävien investointihankkeiden toteuttaminen. Investointimenot vuonna 2023 olivat yhteensä n. 13,1 milj. euroa, joista suurimmat olivat infraan liittyviä kuntatekniikan investointeja. Heinola on viimeisten vuosien aikana investoinut kuntakokoonsa nähden merkittävästi. Investointimenot viimeiseltä viideltä vuodelta ovat yhteensä n. 113 milj. euroa.

Kaupungin kiinteistöomaisuuden luokittelua valmisteltiin ja kiinteistöjä myytiin hva-uudistuksen takia (terveyskeskus ja pelastusasema). Kiinteistöjä myytiin n. 6,9 milj. euron arvosta ja käyttöomaisuuden myyntituottoja kirjattiin 6,0 milj. euroa, mikä vahvisti investointien rahavirtaa.

Vuonna 2023 pitkäaikaista lainaa nostettiin 15 milj. euroa. Lisäksi käytettiin lyhytaikaisialainoja eli kuntatodistuksia. Pitkäaikaiset lainat lyhenivät 14 milj. euroa ja lyhytaikaiset lainat 6,0 milj. euroa. Lainakanta näin ollen pieneni hieman edellisestä vuodesta ja oli vuoden 2023 lopussa yhteensä n. 113 milj. euroa (6 294 eur/asukas). Korkokulut kasvoivat huomasti vuoden 2023 aikana 0,6 milj. eurosta 1,8 milj. euroon.

Hyvinvointialueuudistuksen toteuttaminen Heinolan kaupungissa edellytti hyvin paljon hallinnollista työtä. Vuoden aikana toteutuneen hyvinvointialueuudistuksen merkitys Heinolan kaupungille on suuri. Uudistus vaikuttaa Heinolan kaupungin talouteen heikentävästi. Toisaalta sote-menojen poistuminen helpottanee talouden ennakkointia, mutta pienentää myös taloudellista liikkumavaraa mm. talouden sopeuttamisen osalta. Toimintakate on puolittunut, samoin verorahoitus. Sote-menojen kasvu on vaikuttanut merkittävästi kaupungin nettomenojen kehitykseen, joten nettomenojen kehitystä saataneen taittumaan, kun sote-menot siirtyvät hyvinvointialueelle. Toisaalta valtionosuuksien taso on romahtanut, kun ikääntynyt väestörakenne pienentää kaupungin saamien valtionosuuksia.

Väestörakenteen muutos tulee haastamaan ja on jo haastanut kuntien talouden. Lastenmäärä vähenee, väestö vanhenee ja huoltosuhde heikkenee samalla kun

verorahoituksen kasvu heikkenee. Valtionosuuksien perustuminen suurelta osin lasten määrään vähentää valtionosuuksia.

Elinvoimapalveluihin keskeisesti vaikuttava merkittävä muutos on valtakunnallinen TE2024-uudistus, johon elinvoimatoimialan elinkeino- ja työllisyysneuvottelupalveluissa on lähdetty valmistautumaan vuoden aikana. TE2024-uudistuksen edellyttämiin muutoksiin on valmistauduttu mm. osallistamalla syksyllä käynnistyneen Päijät-Hämeen työllisyysalueen valmistelutyöhön yhdessä muiden Päijät-Hämeen kuntien ja kaupunkien kanssa.

Kesäinen ilmakeku Tähtisillasta.

8 STRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Valtuusto hyväksyi kaupungin strategian päivityksen kokouksessaan 16.5.2022. Päivitetystä strategiassa katseet on suunnattu kohti tulevaa ja luodaan välittämisen, uudistumisen ja tuloksellisuuden arvojen avulla Heinolaa, jossa on hyvä kasvaa. ”Hyvä kasvaa Heinolassa 2030- strategiassa” toiminta-ajatus on rakentaa yhdessä hyvinvoivan Heinolan tulevaisuus. Strategialla on arvoja, päätavoitteita ja ohjelmia, ohjelmien alla ohjelmatavoitteita. Ohjelmatavoitteista tehtiin taloussuunnitelman sitovia tavoitteita. Kokonaisuus on ollut kunnianhimoinen, mutta osin vaikeasti hahmotettava.

TAVOITTEET JA MITTARIT

HYVINVOINNIN KASVU

- » **Hyvinvointi lisäänty** (hyvinvointi-indeksi, HYTE-kerroin)
- » **Toimiva arki** (asukkaan hyvinvointikokemus -kysely)
- » **Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola** (CO2-päästöt, kestävän kasvun indeksi)

UUDISTUVA TYÖ JA ASUMINEN

- » **Muuttovoiton vahvistaminen** (työikäisten nettomuutto)
- » **Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä** (työpaikkojen määrä, elinvoimaindeksi)
- » **Monipaikkainen Heinola** (yöpymiset, matkailun tulo- ja työllisyys selvitys, asukaskokemuskysely)

VAHVA KAUPUNKIYHTEISÖ

- » **Laadukas päätöksenteko** (valtuuston ja johtoryhmien päätöksenteon itsearviointi)
- » **Osallisuuden vahvistaminen** (asukaskokemuskysely)
- » **Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen** (tyytyväisyys, esihenkilöarvioinnit)

KESTÄVÄ TALOUS

- » **Velkamäärän vähentäminen** (konsernin velat ja vastuut per asukas)
- » **Käyttötalouden tasapaino** (vuosikate/investoinnit, toimintakate)
- » **Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit** (vipuvaikutus, investointilaskelmat)

Strategiset tavoitteet 2022/2030.

Vuosi 2023 on ollut myös ensimmäinen vuosi, jolle on asetettu vuoden 2022 päivitetystä strategiasta johdetut tavoitteet eli voidaan arvioida päivitetyn strategian toteutumista. Strategian toteutumisen arviointi toteutuu parhaiten toimialojen toiminnallisten tavoitteiden kautta. Toiminta on ollut pääosin strategisten linjausten mukaista. Kaikkia mittareita ei kuitenkaan ole pystytty käyttämään toteutumisen seurannassa, ja osin mittareista onkin saatavilla tietoa vasta myöhemmin.

Lyhyen aikavälin päätöksenteossa tunnistettiin pitemmän aikavälin näkemyksen puute. Päätöksentekoon kaivataan lisää tietoperusteita ja realistisuutta. Kokonaisuuden hahmottamista tukisi pitkän aikavälin investointisuunnitelma. Uusinvestointien suunnittelussa huomioitavaa on talouden reunaehtojen lisäksi väestörakenteen kehitys, tilojen monikäyttöisyys ja käyttöasteen tehokkuus. Investointipäätösten yhteydessä olisi syytä arvioida tulevien poistojen ja lainanlyhennysten vaikutukset pidemmällä aikavälillä.

Kaupungilla on investointitarpeita ja korjausvelkaa. Lainakanta on edelleen kasvussa. Talouden tasapainottaminen ei ole toteutunut sopeuttamisohjelman mukaisesti. Sote -uudistuksen myötä tulojen kertymisen epävarmuus kasvaa, mutta kuitenkin menot ovat pitkälti sidottuja. Investointien myötä poistot kasvavat ja samaan aikaan kunnan asukasmäärä laskee. Ikärakenteen muutos, vanhusväestön lisääntyminen ja lasten väheneminen tulisi huomioida strategiassa.

Pojat ajavat polkuautoja liikennepuistossa.

9 KONSERNIYHTEISÖT

9.1 Konserniyhteisöjen tavoitteiden toteutumisen arviointi

Heinolan kaupungilla on yksi yhtiö, Heinolan vuokra-asunnot Oy, jolle asetetaan talousarviossa vuositavoitteet. Yhtiön tehtävä on tarjota kohtuuhintaisia asuntoja kaupungin asukkaille sekä toteuttaa kaupungin asuntopoliittisia tavoitteita. Yhtiölle asetettiin neljä sitovaa tavoitetta vuodelle 2023.

Heinolan vuokra-asunnot Oy - perustietoja

Toiminallisten tavoitteiden toteutuminen 2023

	Tavoite	Toteuman arvio
1	Yhteisöllisyys ja asiakastyytyväisyys <ul style="list-style-type: none"> - Asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien lisääminen - Asukastoiminnan aktivoiminen - Tyytyväiset asukkaat 	Toteutui osittain
2	Kestävä talous <ul style="list-style-type: none"> - Asuntojen kysynnän pysyminen hyvänä - Asuntojen käyttöasteen pysyminen hyvänä - Onnistunut budjetointi ja aktiivinen seuranta/reagointi 	Toteutui osittain
3	Kiinteistöjen kunnossapito <ul style="list-style-type: none"> - Tietoisuuden lisääminen kiinteistöjen kunnosta - Öljyn käytön vähentäminen kiinteistöjen lämmönlähteenä 	Toteutui osittain
4	Vastuullisuus <ul style="list-style-type: none"> - Kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen - Öljyn käytön vähentäminen kiinteistön lämmönlähteenä 	Toteutui osittain

Tulevien vuosien investointitarpeita ja -mahdollisuuksia kartoitetaan ja käydään tilannetta läpi yhdessä omistajan kanssa.

- Korjaustarveanalyysi työn alla
- Vanhentuva asuntokanta, paljon korjausvelkaa
- Öljylämmityskohteita vielä useita
- Esteettömien uudiskohteiden tarve hyvillä sijainneilla
- Energiatohokkuustoimia tehty mm. ilmalämpöpumppujen asennus, LED-valot, olosuhdemittaukset ja ylläpidon pienentäminen

Korkotason nousu näkyy toistaiseksi vain pienessä osassa lainoja, mutta odotettavissa on nykyisestä reilusti kasvavat korkokulut. Savontie 3 ja Virtakatu 11 ostettu konkurssipesältä. 70-luvun talojen kylpyhuoneet ja keittiöt remontoitu yhtä kerrostaloa lukuun ottamatta 80-luvun ja 90-luvun taloissa vielä pääasiassa alkuperäiset keittiöt. Kylpyhuoneita uusittu paljon.

Alustavien suunnitelmien mukaan vuoden 2024 PTS-töiden määrä on arviolta 2,4 miljoonaa euroa, josta lainalla tehtävä 2,3 miljoonaa euroa. Vuosittainen korjaustarve noin 2 miljoonaa euroa + muuttojen aiheuttamat korjaustarpeet.

Tarkastuslautakunta toteaa, että vuokra-asuntokantaan investoiminen on yhtiön heikon taloustilanteen vuoksi hyvin vähäistä. Taloudelliset panokset menevät nykyisten lainojen lyhennyksiin.

Heinolan vuokra-asunnot Tähtiniemi.

10 HENKILÖSTÖ

10.1 Henkilöstömäärä ja palkkakustannukset

Kaupungin henkilöstön kokonaismäärä on ollut viime vuodet laskussa. Tämän kehityksen on arvioitu jatkuvan tulevinakin vuosina. Tilikauden 2023 lopussa palveluksessa oli 695 henkilöä, vuonna 2022 henkilöstön kokonaismäärä oli 1267. 31.12.2022 päättyi 555 henkilön palvelussuhde hyvinvointialueuudistuksen myötä. Heistä 532 siirtyi Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle, 12 Päijät-Hämeen laitoshuoltopalveluille ja 11 Vireko Oy ateria- ja tukipalveluille. Jäljelle jääneistä toimialoista merkittävin muutos henkilöstömäärään tuli tekniikka -toimialalle (- 39 henkilöä).

Tilikauden 2023 henkilöstömenot olivat yhteensä 33,8 milj. euroa. Palkkatason kasvua selittää kuitenkin palkkaratkaisun tuomat korotukset. Palkkamenojen kasvun selittää valtakunnallisesti neuvoteltu palkankorotusten sopimusratkaisu, joka sisälsi vuodelle 2023 yleiskorotuksen, järjestely- ja kehittämiserät sekä kertapalkkiot. Korotukset kohdistuivat suurelta osin hyvinvoinnin toimialan henkilöstöön. Palkankorotusratkaisun vaikutus oli kuntapuolella keskimäärin 4,85 %. Tämä sisälsi kesäkuussa maksuun tulleen 2,2 % yleiskorotuksen sekä 0,7 % paikallisen järjestelyerän. Jaettavana oli myös 1,2 % paikallinen kehittämiserä. Näiden lisäksi kesäkuussa maksettiin 467 euron kertapalkkio koko henkilöstölle ja sen lisäksi vielä KVTES:n liitteen 5 ja OVTES:n osio G:n piirissä oleville (varhaiskasvatus) erillinen 120 euron ja 150 euron kertapalkkio.

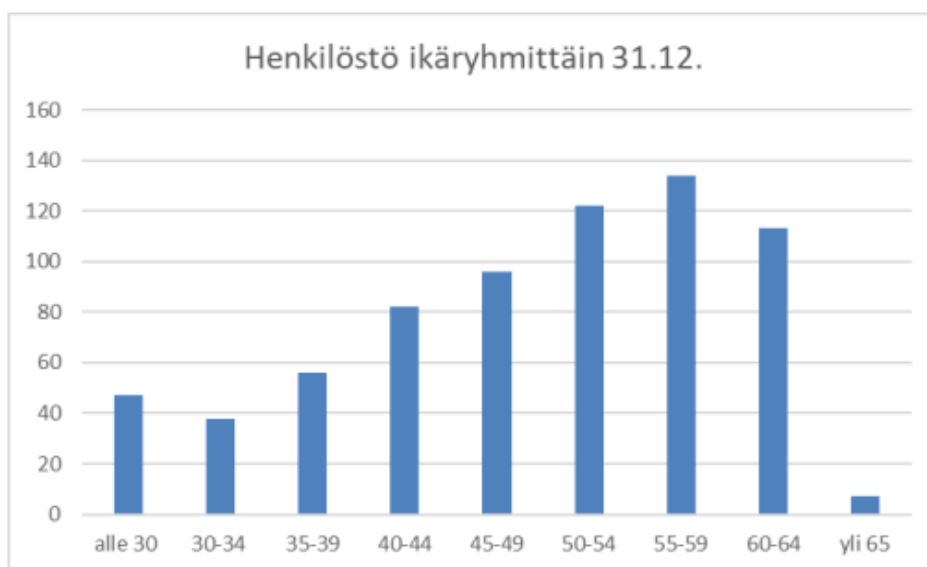
Toimiala	Palkkamenot 1000 euroa		
	TP 2023	TP 2022	Muutos
Yhteiset palvelut	1 903	1 947	-44
Elinvoima	3 008	2 796	212
Hyvinvointi	16 058	15 500	558
Lupa ja valvonta	643	679	-36
Sosiaali ja terveys		20 591	-20 591
Tekniikka	5 432	6 411	-979
Yht.	27 044	47 924	-20 880

Palkkakustannukset on ilmoitettu ilman sivukuluja, eivätkä luvut sisällä esim. asiantuntijapalkkioita tai luottamushenkilöiden korvauksia.

10.2 Vaihtuvuus ja henkilöstön ikärakenne

Henkilöstön vaihtuvuus kasvoi vuodesta 2021. Ottamatta huomioon hyvinvointialueelle siirtynyttä henkilöstöä, vakinaisen henkilöstön osalta 37 henkilön palvelussuhde päättyi vuoden 2023 aikana, näistä palvelussuhteen päättävälle eläkkeelle siirtyi 15 henkilöä. Vuoden 2022 aikana uudessa vakinaisessa palvelussuhteessa aloitti yhteensä 30 henkilöä.

Koko henkilöstön keski-ikä oli tarkasteluhetkellä 31.12.2023 49 vuotta, kunta-alalla se on keskimäärin 45,5 vuotta. Vakinaisen henkilöstön keski-ikä kunta-alalla keskimäärin on 47,4 vuotta, tämä luku Heinolan henkilöstöllä on 50,3 vuotta. Tuoreimmat kunta-alan-tilastotiedot ovat saatavilla lokakuulta 2022.

10.3 Rekrytointi

Heinolan kaupunki käyttää rekrytointeihin Kuntarekry-järjestelmää, joka on valtakunnallinen kunta-alan työnhakupalvelu ja kuntatyönantajien rekrytointipalvelu. Ulkoisessa haussa olleiden virkojen ja tehtävien julkaisukanavana käytettiin Kuntarekryä, TE-palvelujen Työmarkkinatoria ja Heinolan kaupungin omia internet-sivuja. Myös lehti-ilmoituksia ja sosiaalista mediaa (Facebook ja LinkedIn) käytettiin jonkin verran. Nykypäivänä yhä useammat työnhakijat käyttävät sosiaalista mediaa työnhakukanavana. Rekrytointiviestintää erityisesti sosiaalisen median käytön osalta on kehitetty, jotta tavoitetaan paremmin potentiaalisia työnhakijoita. Vuonna 2023 rekrytointi-ilmoituksia julkaistiin yhteensä 79 kpl.

Vuoden 2023 alusta Kuntarekryyn integroitiin anonyymin rekrytoinnin lisäosa toimialojen vapaaehtoisena kokeiluna vuoden ajaksi. Anonyymi rekrytointi parantaa työnhakijoiden tasapuolista kohtelua sekä edistää hakemusten osaamiseen ja pätevyyteen perustuvaa käsittelyä rekrytointiprosessin aikana. Anonyymissa rekrytoinnissa työnhakuvaiheessa poistetaan työnhakijaa yksilöivät

tiedot kuten nimi, ikä, sukupuoli ja kansalaisuus. Anonyymien rekrytointien tarkoituksena on lisätä työpaikkojen osaamiseen perustuvaa rekrytointia ja työyhteisöjen moninaisuutta.

10.4 Ammattitaitoinen henkilöstö

Henkilöstön vahva ammattitaito on tavoitteiden saavuttamisen kannalta keskeistä. Osaamistarpeita kartoitetaan mm. kehityskeskustelujen yhteydessä. Koulutussuunnittelussa huomioidaan ammatillista osaamista ylläpitävä ja edistävä koulutus. Koulutukset liittyvät työntekijän nykyisiin tai tuleviin työtehtäviin työnantajan palveluksessa. Vuonna 2023 Heinolan kaupungilla oli käytössään myös koulutuslisenssit Hallintoakatemian ja Eduhousen verkko-oppimispalveluihin, joiden tavoitteena on tukea henkilöstön itseohjautuvaa oppimista ja monipuolistaa koulutustarjontaa. Haettujen koulutuspäivien määrä laski vuonna 2023, sillä henkilöstömäärä pieneni merkittävästi vuoden alussa voimaanastuneen hyvinvointialueuudistuksen myötä. Tämän vuoksi haettu koulutuskorvaus myös pieneni. Koulutuskorvaukseen oikeuttavien koulutuspäivien määrä kuitenkin nousi jokaisella toimialalla, mikä kertoo koulutussuunnittelun laadun parantumisesta vuoden takaisesta.

Koulutuspäivät ja saatu koulutuskorvaus vuosilta 2022–2023		
	2022	2023
Koulutuspäivät	1786	880
Koulutuspäivät (koulutuskorvaukseen oikeuttavat)	823	550
Koulutuskorvaus (€)	16266,45	11251.90

10.5 Työhyvinvointi

Vuoden 2023 työhyvinvointikysely toteutettiin 2.5. – 15.5.2023. Kyselyyn käytettiin Kevan tarjoamaa verkkotyökalua kolmatta kertaa peräkkäisinä vuosina. Kyselyyn vastasi 362 työntekijää vastausprosentin ollessa 53,2 %. Vastausprosentti ilahdutti nousten edellisestä kyselystä yli 10 %. Myös alla olevat tulokset kertovat, että kaikkienensa olemme tehneet oikeita asioita työhyvinvointia rakennettaessa. Työhyvinvoinnin kokonaistilannetta seurataan vuosittain toteutettavalla työhyvinvointikyselyllä. Hyvinvointikyselyn tulokset toteutuivat parempana tai samalla tasolla vuoteen 2022 verrattuna lukuun ottamatta ”työyhteisössäni huolehditaan perehdyttämisestä”, jonka tulos oli 3,6 vuonna 2022 sen ollessa 3,7.

10.6 Muutokset ja tulevaisuuden näkymät

Heinolan kaupunki pyrkii suunnitelmallisella ja laadukkaalla koulutussuunnittelulla vastaamaan tulevaisuuden oppimistarpeisiin. Tulevana vuonna jatkamme tekoälykoulutusta sekä panostamme mm. järjestelmäosaamisen kehittämiseen sekä esihenkilökoulutukseen. Lisäksi takaamme työssä tarvittavien lupien suorittamiseen liittyvän koulutuksen sekä muun ammatillisen lisä- ja

täydennyskoulutuksen. Tulevaisuuden tavoitteena on myös vastata työkykyriskeihin kehittämällä toimintatapoja osaamisen johtamisesta kohti oppimisen johtamisen suuntaa ja luomalla yhteinen toimintamalli systemaattiseen osaamisen kehittämiseen. Tätä tavoitetta varten Heinolassa aloitettiin keväällä 2023 osin Työsuojelurahaston rahoittama hanke nimeltä “Heinolan kaupungin henkilöstö työssä oppimisen edelläkävijöiksi”. Hankkeen kautta ei onnistuttu kuitenkaan pääsemään haluttuun lopputulokseen, mutta onnittiin keräämään tietoa ja ymmärrystä aiheesta. Tulevana vuonna Heinola tulee jatkamaan toimintamallin rakentamista vuoden 2023 keräämien oppien pohjalta. Mallia tullaan rakentamaan jatkossa enemmän osana kaupungin omaa toimintaa. Kaupungilla on nyt tarkempi kuva siitä, mitä tulevalta toimintamallilta tarvitaan ja halutaan.

Rautvuoren huipulla.

11 TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS VALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksensa Heinolan kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että valtuusto pyytää arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin vastaukset erikseen kaupunginhallitukselta koko arviointikertomukseen ja lautakunnilta omaan osuuteensa niin, että ne voidaan käsitellä valtuustossa 7.10.2024 mennessä.

Huomiot joihin tarkastuslautakunta pyytää vastauksia hallitukselta

- Onko sisäisen valvonnan taso riittävä?
- Onko organisaation sisäiset vastuut selkeät ja vastuuhenkilöt nimetty?
- Miten varmistetaan sopimushallinnan toimivuus? Miksi sopimushallinnan prosessikuvausta ei ole noudatettu?
- Millä tavalla varmistetaan Sarastian myyntilaskutuksen oikeellisuus? Miten varmistetaan, että uuden toimijan kanssa samoja ongelmia ei esiinny?
- Onko visio kaupungin tulevaisuudesta riittävän selkeä ja näkyvä se käytännön toiminnassa?

Huomiot joihin tarkastuslautakunta pyytää vastauksia lautakunnilta

- Miten lautakunnan toimialalla koetaan osallisuus muutosohjelman toteuttamisprosessissa? Onko toimialan henkilöstöä osallistettu suunnitteluvaiheessa?
- Tehdäänkö lautakuntien päätöksenteossa arviointia siitä, miten päätökset vaikuttavat kaikkiin toimialoihin?
- Miten toimialoilla näkyy valmistautuminen uuteen organisaatorakenteeseen?

Tilintarkastaja antoi 22.5.2024 tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2023. Tilintarkastaja esittää vuoden 2023 tilinpäätöksen hyväksymistä sekä vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tilikaudelta 2023. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen.

Tarkastuslautakunta kiittää kaupungin koko henkilöstöä joustavuudesta ja aktiivisuudesta haasteellisena aikana.

Heinolassa 22.5.2024

Ville-Matti Kuusela
puheenjohtaja

Sanna Koponen
varapuheenjohtaja

Aira Seppälä

Pekka Kantanen

Jorma Peltonen